

**BİRDEN FAZLA MAĞDURUN BULUNDUĞU HALLERDE TAKSİRLİ
SUÇLAR İÇİN DÜZENLENEN ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEBİ VE CEZADA
İNDİRİM YAPILMASINI GEREKTİREN ŞAHSİ SEBEBİN (TCK M. 22/6)
UYGULANABİLİRLİĞİ**

*THE APPLICABILITY OF THE PERSONAL GROUNDS FOR IMPUNITY AND
MITIGATION OF SENTENCE (ARTICLE 22/6 OF THE TURKISH PENAL CODE) IN
CASES OF NEGLIGENT OFFENSES INVOLVING MULTIPLE VICTIMS*

Araştırma Makalesi
Oğuz BANDIR*

ÖZ

Türk Ceza Kanunu’nun 22. maddesinin 6. fıkrası, taksirli suçlarda failin münhasıran kişisel ve ailevi durumu bakımından cezalandırılmasını gereksiz kılacak bir neticenin ortaya çıkması durumunda adi taksir söz konusu olduğunda failin cezalandırılmamasına, bilinçli taksir söz konusu olduğundaysa cezada indirim yapılmasına yönelik bir düzenleme içermektedir. Yargıtay’ın yerleşik içtihatları ve doktrindeki baskın görüş, söz konusu düzenlemedeki koşullara sahip olmayan üçüncü kişi veya kişilerin mağdur olması durumunda ilgili hükmün uygulanamayacağını kabul etmektedir. Çalışma kapsamında söz konusu görüşün isabetli olup olmadığı ve bu kapsamda birden fazla kişinin mağdur olduğu hallerde ilgili maddenin uygulanabilir olup olmadığı incelenmiştir. Söz konusu

DOI: 10.32957/hacettepehdf.1778258

Makalenin Geliş Tarihi: 04.09.2025

Makalenin Kabul Tarihi: 06.12.2025

* Doktor Öğretim Üyesi, Türk- Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı

E-posta: oguzbandir@gmail.com

ORCID: 0000-0001-8427-8541

Çalışmayla ilgili kıymetli görüşleri için Dr. Öğr. Üyesi Erdi YETKİN’e ve Arş. Gör. Yağmur ALTAY’a çok teşekkür ederim.

Bu makale Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Araştırma ve Yayın Etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

mesele genel hükümler kapsamında şahsi cezasızlık sebebi ve içtima kuralları çerçevesinde, özel hükümler kapsamında ise tehlike suçları ve taksirle yaralama ile öldürme suçlarındaki düzenlemeler kapsamında ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Taksir, Şahsi Cezasızlık Sebebi, Taksirle Öldürme Suçu, Taksirle Yaralama Suçu, Tehlike Suçu, İçtima

ABSTRACT

In cases of negligent offenses under Article 22/6 of the Turkish Penal Code (TPC), if the result of the offense affects the perpetrator personally and in terms of their family situation to such an extent that the perpetrator is virtually a victim, the law provides that no punishment shall be imposed in cases of ordinary negligence, and a sentence reduction shall be applied in cases of conscious negligence. This provision is predominantly regarded in the Court of Cassation and Doctrine as a personal ground for impunity in cases of ordinary negligence, and as a personal ground for sentence reduction in cases of conscious negligence.

Keywords: Negligence, Personal Grounds for Impunity, Negligent Homicide, Negligent Injury, Crime of Endangerment, Concurrence

EXTENDED SUMMARY

For the application of this provision, a negligent offense must have occurred, the consequence must have had a personal and familial impact exclusively on the perpetrator, and the perpetrator must have been affected by the result in a manner akin to being a victim. The prevailing view in the Court of Cassation and doctrine is that the provision does not apply when third parties, who do not meet the conditions stated in Article 22/6 of the TPC, are victims.

When general provisions are examined, it is apparent that the wording of Article 22/6 does not inherently preclude its application when third parties are harmed. On the other hand, when a concurrence of offenses (joinder) is involved, each offense must be

individually assessed with respect to Article 22/6 in determining criminal responsibility. However, in cases of apparent concurrence (appearance of multiple offenses), the application of Article 22/6 is evaluated only in relation to the offense forming the basis of the conviction.

In terms of specific provisions, it is possible to say that this regulation can be applied to endangerment offenses, provided that third parties have not suffered harm.

Finally, a contentious issue related to this topic concerns the provisions in Articles 85/2 and 89/4 of the TPC, which address multiple killings and/or injuries. In practice, the Court of Cassation has applied these provisions inconsistently regarding their legal nature, particularly in relation to complaints, reconciliation, and personal grounds for impunity. While it treats negligent killings and injuries as separate offenses in cases involving complaint and reconciliation, it considers them as a single violation when a personal ground for impunity is invoked.

However, both Article 85/2 and Article 89/4 of the TPC are in fact special joinder provisions (*lex specialis* rules of concurrence), and thus the condition of punishability must be assessed independently for each act of negligent injury or killing. Therefore, the application of Article 22/6 is also possible in cases where third parties—who cannot be evaluated under Article 22/6—are victims.

GİRİŞ

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu¹ (TCK) madde (m.) 22/6'da taksirli suçlarda failin münhasıran kişisel ve ailevi durumu bakımından cezalandırılmasını gereksiz kılacak bir neticenin ortaya çıkması durumunda adi taksir söz konusu olduğunda failin cezalandırılmamasına, bilinçli taksir söz konusu olduğundaysa cezada indirim yapılmasına yönelik bir düzenleme içermektedir. Yargıtay'ın yerleşik içtihatları ve doktrindeki baskın görüş, söz konusu düzenlemedeki koşullara sahip olmayan üçüncü kişi veya kişilerin mağdur olması durumunda ilgili hükmün uygulanamayacağını kabul

¹ Türk Ceza Kanunu, Kanun Numarası: 5237, Kabul Tarihi:26.09.2004, RG:12.10.2004/25611.

etmektedir. Çalışma kapsamında birden fazla kişinin mağdur olduğu hallerde söz konusu hükmün uygulanabilir olup olmadığı sorununa cevap aranmıştır.

Problemin Somutlaştırılması İçin Örnek Olay: A'nın kullandığı araç yolda D'nin kullandığı araca A'nın adi taksirli davranışı nedeniyle çarpar. D, kazayı hafif sıyrıklarla atlatsa da olayda A'nın oğlu B ve eşi C hayatını kaybeder. Bu durumda B ve C'nin hayatını kaybetmesi nedeniyle A hakkında TCK m. 22/6'da düzenlenen şahsi cezasızlık sebebi uygulanabilir mi?

Sorunun cevabına çeşitli hükümlerin bütüncül değerlendirilmesiyle ulaşılabilir. Bu kapsamda öncelikle TCK m. 22/6'nın hukuki niteliği ve uygulanma koşullarıyla ilgili değerlendirme yapmak gerekir. Sonrasında ise sorunun genel hükümlerle ilgili meseleler kapsamında TCK m. 22/6'nın lafzı ile şahsi cezasızlık sebebi ve cezada indirim yapılması gereken şahsi sebebin içtima kuralları kapsamında birden fazla mağdur olduğu hallerde uygulanmasını engelleyen bir kuralın olup olmadığı tespit edilmelidir. Bu aşamalardan sonra suç tipleri özelinde tehlike suçları ve TCK m. 85/2 ve TCK m. 89/4 kapsamındaki taksirle öldürme ve yaralama suçları bakımından TCK m. 22/6'nın uygulanabilir olup olmadığı incelenmelidir. En başta belirtmek gerekir ki yukarıdaki gibi bir örnek söz konusu olduğunda Yargıtay'ın yerleşik içtihadı ve doktrindeki ağırlıklı görüş TCK m. 22/6'nın uygulanmasının mümkün olmadığını kabul etmektedir. Bu çalışmada hem hukuki temelleri bakımından bu görüşün isabetli olup olmadığına hem de ilgili hükmün bu şekilde uygulanmasının yarattığı isabetli olmayan sonuçlara değinilecektir.

I. TCK m. 22/6 Hakkında Genel Açıklamalar

A. Failin Suçtan Bizzat Etkilendiği Hallerin Ceza Sorumluluğa Etkisine Yönelik Genel Açıklamalar

Ceza hukukunda kusur ilkesi kapsamında değerlendirilen temel prensiplerden biri failin gerçekleştirmiş olduğu suç kapsamında ölçülü bir şekilde cezalandırılmasıdır.² Ancak bazı hallerde failin gerçekleştirdiği suçtan etkilenen kişi bizzat failin kendisi

² Manfred Maiwald, "Das Absehen von Strafe nach § 16 StGB", 1971, , S:83/3, ZStW, 663, 670

olmaktadır. Diğer bir ifadeyle suçun faili “adeta” suçun mağduru da olmaktadır.³ Bu yüzden de failin gerçekleştirmiş olduğu suçtan bizzat failin kendisinin etkilendiği hallerde meydana gelen bu netice adeta kaderin cilvesi doğal bir cezadır (*poena naturalis*).⁴ Fail gerçekleştirmiş olduğu suçtan dolayı öyle bir etkilenmiştir ki artık meydana gelen sonuç yanında gerçekleştirmiş olduğu suçtan dolayı cezalandırılmasının faile herhangi bir etkisi olmayacağı için gerçekleşen suçtan dolayı cezalandırılmasına gerek bulunmamaktadır.⁵ Bu durumda cezanın amaçları, meydana gelen bu ağır sonuç nedeniyle ayrıca cezaya hükmedilmesine gerek kalmayacak şekilde yerine getirilmiş görünmektedir.⁶

Failin bu şekilde gerçekleştirdiği suçtan dolayı kendisinin etkilendiği hallerin failin cezai sorumluluğuna nasıl etki etmesi gerektiği meselesinin farklı ülkelerin ceza kanunlarında farklı şekillerde ele alındığını görmek mümkündür. Bu kapsamda bazı ülkelerde işlenen suçun cezasına ilişkin bir üst sınır belirlenerek bu sınırın altında kalan suçlarda meydana gelen netice, failin cezalandırılmasını gereksiz kılacak nitelikteyse, failin cezalandırılmaması yönünde düzenlemeler bulunmaktadır. Örneğin Alman Ceza Kanunu’nun 60. maddesinde⁷ failin gerçekleştirdiği fiilin sonuçları fail için cezaya⁸ hükmedilmesi bakımından açıkça uygun olmadığı hallerde mahkemece cezaya

³ Gabriele Kett-Straub, “Das Absehen von Strafe gem. § 60 StGB”, 1/2009, JA, 53, 53; Bernd von Heintschel-Heinegg, “§ 60 Absehen von Strafe”, BeckOK StGB/von Heintschel-Heinegg/Kudlich, 63. Auflage, Rn.1. “<https://beck-online.beck.de>” Zugriff am 06. Mai 2025).

⁴ Hans- Jörg Albrecht, “§ 60 Absehen von Strafe”, *Nomos Kommentar StGB*, (6. Auflage, Baden- Baden, 2023), § 60, Rn.1; Verena Groß, Tobias Kulhanek, “§ 60 Absehen von Strafe”, *Münchener Kommentar zum StGB*, (4. Auflage, C.H.Beck, 2020) § 60 Rn.6, Martin Heger, “§ 60 Absehen von Strafe”, *Lackner, Kühl, Heger StGB*, (30. Auflage, C.H.Beck, 2023, § 60 Rn.1; von Heintschel- Heinegg, (n 3) Rn. 10; Kett-Straub, (n 3) 53; Jutta Hubrach, “Absehen von Strafe”, *Strafgesetzbuch Leipziger Kommentar*, (12. Auflage, De Gruyter Recht), § 60 Rn.14.

⁵ Groß und Kulhanek, (n 4), § 60 Rn. 6; von Heintschel- Heinegg, (n 3), Rn.5, 12.

⁶ Kett-Straub, (n 3), 53; Albrecht, (n 4), § 60 Rn. 1; Groß und Kulhanek, (n 4), § 60 Rn 6; Hubrach, (n 4) § 60 Rn.15.

⁷ Belirtmek gerekir ki Almanya’daki düzenleme, yapısından kaynaklı olarak TCK m. 22/6’ya nazaran oldukça sınırlı şekilde uygulanmaktadır. Bu kapsamda Almanya’da 2019 yılındaki 136 davada söz konusu hüküm uygulanmıştır ve bu sayı Almanya’daki tüm mahkûmiyetlerin %0.02’sine tekabül etmektedir. Albrecht, (n 4), kn. 2.

⁸ Söz konusu hüküm yalnızca ceza bakımından etki göstermektedir. Bu bakımdan faile ceza verilmesi bile güvenlik tedbirlerine hükmedilebilmesi mümkündür. Kett-Straub, (n 3), 54.

hükmedilmemesi⁹ gerektiği¹⁰ ve bu hükmün sonuç cezanın¹¹ bir yıldan fazla hapis cezası olduğunda uygulanmayacağı düzenlenmiştir.¹² Bazı ülkelerin mevzuatlarında ise suç ve ceza bakımından herhangi bir ayırım yapılmaksızın meydana gelen neticenin faile ceza verilmesini ölçsüz hale getirecek şekilde etki etmesi halinde kovuşturma yapmaktan veya ceza vermekten kaçınılabileceği düzenlenmiştir.¹³ Bazı ülkelerde ise mevcut sorun cezada indirim sebebi olarak öngörülmüştür.¹⁴

765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda bahsetmiş olduğumuz konuyla ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu dönemde doktrinde özellikle taksirli suçlar için bu yönde bir düzenleme ihtiyacının bulunduğu savunulmaktadır.¹⁵ Nitekim 1997 tarihli Türk Ceza Kanunu tasarısında yer alan düzenleme TCK m. 22/6'da *“Taksirli hareket sonucu neden olunan netice, münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından, artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açmışsa ceza verilmez; bilinçli taksir halinde verilecek ceza yarıdan altıda bire kadar indirilebilir.”* şeklinde kanunlaşmıştır. İlgili düzenlemedeki koşullar oluştuğunda adi taksirle işlenen suçlarda faile ceza verilmezken, bilinçli taksirle işlenen suçlarda faile hükmedilmesi gereken ceza, yarıdan altıda bire kadar indirilebilmektedir.¹⁶

⁹ Alman doktrininde cezaya hükmedilmemesinin yanında ayrıca cezada indirim yapılmasına ilişkin bir düzenlemenin yer alması gerektiği yönündeki görüş için bkz. Maiwald, (n 2), 695-696.

¹⁰ Söz konusu koşulların oluşması halinde mahkemenin cezaya hükmedip hükmetmemesi konusunda bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. von Heintschel- Heinegg, (n 3) Rn.2; Albrecht, (n 4), Rn. 3; Kett-Straub, (n 3), 54.

¹¹ Heintschel- Heinegg, (n 3) Rn.15 ve devamı.

¹² “https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/_60.html” Zugriff am 05. Juni 2025.

¹³ İsviçre Ceza Kanunu'nun 54. maddesini bu bakımdan örnek vermek mümkündür. “https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/54/757_781_799/de” Zugriff am 05. Juni 2025.

¹⁴ Avusturya Ceza Kanunu'nun 34. maddesini bu bakımdan örnek vermek mümkündür. “<https://www.jusline.at/gesetz/stgb/paragraf/34>” Zugriff am 05. Juni 2025

¹⁵ Kayıhan İçel, “Hürriyeti Bağlayıcı Cezalara Seçenek Olan Müesseselerdeki Gelişmeler ve Türk Ceza Sisteminin Bu Yönde Değerlendirilmesi”, *TCK'nın 50. Yılı ve Geleceği Sempozyumu*, (22-26 Mart, 1976), 334-335.

¹⁶ İlgili hükmün bilinçli taksir söz konusu olduğunda da cezaya hükmedilmeyecek şekilde düzenlenmesi gerektiği yönünde bkz. Meral Ekici Şahin, “Taksirli Suçlarda Ceza Sorumluluğunu Etkileyen Şahsi Neden: Failin Kişisel ve Ailevi Durumu”, C:13, S:165-166, BAÜHFD, 95, 102. Benzer yönde bkz. İbrahim Çetin, “Taksirli Suçlarda Failin Kişisel ve Ailevi Durumu Bakımından Şahsi Cezasızlık Sebebi ile Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebep”, 2022, C:8, S:1, BÜHFD, 181, 188. Bu görüşün eleştirisi için bkz. Pınar Bacaksız ve Tuğba Bayzit, “Yargıtay Kararları Işığında Taksirli Suçlara İlişkin

B. Düzenlemenin Hukuki Niteliğiyle İlgili Görüşler

TCK m. 22/6 kapsamında faile ceza verilmemesine ilişkin hükmün hukuki niteliğiyle ilgili çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Doktrindeki ağırlıklı görüş düzenlemenin hukuki niteliğinin adi taksirle ilgili olan kısım bakımından şahsi cezasızlık sebebi, bilinçli taksirle ilgili kısım bakımından cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebep olarak kabul etmektedir.¹⁷ Doktrindeki diğer bir görüş söz konusu düzenlemenin hukuki niteliğini adi taksir için cezayı kaldıran şahsi sebep, bilinçli taksir için cezayı azaltan şahsi sebep olarak kabul etmektedir.¹⁸ Diğer bir görüş fail ve mağdur arasında ailevi ilişkisi bulunması bakımından söz konusu kurumun şahsi cezasızlık sebebine benzese de suçun gerçekleşmesiyle birlikte fail için bir mağduriyet doğması gerektiği için cezayı kaldıran şahsi sebep özelliği gösterdiğini bu yüzden de karma nitelikli bir kurum olduğunu kabul etmektedir.¹⁹ Belirtmek gerekir ki düzenlemenin

Şahsi Cezasızlık Sebebi Olarak TCK m. 22/6'nın Uygulanması ve Ortaya Çıkan Sorunlar", 2021, C:16, S:175, THD, 489, 492.

¹⁷ "TCK'nın 22. maddesinin altıncı fıkrasında taksirli suçlar bakımından kendine özgü bir "şahsi cezasızlık hâli" düzenlenmiştir. Şahsi cezasızlık hâlinin bulunduğu durumlarda aslında ortada bir suç vardır, ancak kanun koyucu izlediği suç siyaseti gereği bu durumu cezasızlık sebebi saymış, buna bağlı olarak da 5271 Sayılı CMK'nın 223. maddesinin 4. fıkrasının (a) bendinde; "ceza verilmesine yer olmadığına" karar verileceğini hüküm altına almıştır." Yargıtay CGK., , 12-436/527,13.112018 . Bahri Öztürk ve Mustafa Ruhan Erdem, *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*, (24. Baskı, Seçkin Yayınevi 2024) kn.837; Hakan Hakeri, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (30. Baskı, Adalet Yayınevi, 2024) 260-261; Fatih Selami Mahmutoğlu ve Serra Karadeniz, *Türk Ceza Kanunu Şerhi*, (2. Baskı, Beta Yayınevi 2021) 374; İzzet Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (20. Baskı, Seçkin Yayınevi 2024) 287; Cihan Şahin, "Yargıtay Kararları Işığında Taksirli Suçlarda Şahsi Cezasızlık Nedeni veya Cezayı Hafifleten Şahsi Nedeni", 2013, Y:4, S:13, TAAD, 841, 845, Mahmut Koca ve İlhan Üzülmmez, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (17. Baskı, Seçkin Yayınevi 2024) 239; Hamide Zafer, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (8. Baskı, Beta Yayınevi 2021) 360; Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen, Mehmet Emin Alşahin ve Kerim Çakır, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (18. Baskı, Adalet Yayınevi 2024) 438vd.; Mustafa Özen, *Ceza Hukukunda Taksir*, (1. Baskı, Adalet Yayınevi 2011) 212; Hasan Tahsin Gökcan ve Mustafa Artuç, *Türk Ceza Kanunu Şerhi*, C:1, (1. Baskı, Adalet Yayınevi, 2021) 453vd.; Muhammed Demirel, *Taksirli Suç*, (2. Baskı, Seçkin Yayınevi 2024) 714; Sercan Tokdemir, "Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 2013/9-104 Esas, 2014/216 Karar ve 29.4.2014 Tarihli Kararı Çerçevesinde Türk Ceza Kanununun 85'inci Maddesinin İkinci Fıkrası Özelinde Ortaya Çıkan Hukuki Sorunların Değerlendirilmesi", 2023, C:29, S:1, MÜHF-HAD,140, 153; Ahmet Gökçen, "Taksirle Ölüme Sebebiyet Verme (m.85)", 2018, C: 4, S: 7, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,21, 55-56; Berrin Akbulut, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (11. Baskı, Adalet Yayınevi 2024) 577; Bacaksız ve Bayzıt, (n 16) 491.

¹⁸ Çağrı Kan, "Taksirli Suçlarda Kişisel ve Ailevi Durum Çıkmazı", 2023, C:13, S:2, Akd-HFD, 687, 715; Veli Özer Özbek, Koray Doğan, Serkan Meraklı, Pınar Bacaksız ve İsa Başbüyük, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (15. Baskı, Seçkin Yayınevi 2024) s. 531; Ekici Şahin, (n 16), 103.

¹⁹ Büşra Demiral Bakırman, *Şahsi Cezasızlık Sebepleri ve Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebepler*, (1. Baskı, On İki Levha Yayınevi 2023) 137-138.

hukuki niteliğine yönelik söz konusu görüşlerden herhangi birinin kabulü aşağıda yapılacak değerlendirmenin sonucunu değiştirmemektedir.

TCK'daki istisnai düzenleme taksirli suçlar için bazı ailevi ilişkiler söz konusu olduğunda uygulanabilir niteliğe sahiptir. Bu kapsamda TCK m. 22/6'nın koşullarının oluşmadığı hallerde söz konusu durum cezanın belirlenmesine etki edebilir.²⁰ Diğer yandan bu durumlarda adi taksirle işlenen suçlar için var olan TCK m. 50/4'teki düzenleme kapsamında, işlenen suçun somut cezasına bakılmaksızın hapis cezasının adli parasına çevrilmesine yönelik hükmün uygulanıp uygulanmayacağının da özellikle değerlendirilmesi gerekir.

C. TCK m. 22/6'daki Düzenlemenin Uygulanmasının Koşulları

1. Taksirle İşlenen Bir Suçun Varlığı

TCK m. 22/6'daki düzenleme yalnızca taksirle işlenen suçlar için öngörülmüştür. Ancak taksirin türüne göre ilgili düzenlemenin hukuki sonuçları bakımından önemli farklılıklar bulunmaktadır. Adi taksirle işlenen suçlarda diğer koşullar da olduğu takdirde faile ceza verilmezken, bilinçli taksirle işlenen suçlarda faile verilecek cezanın yarısından altıda bire kadar indirilebileceği öngörülmüştür.

Konu kapsamında ayrıca belirtmek gerekir ki basit tıbbi müdahaleyle giderilecek kasten yaralama nedeniyle ölüm neticesinin meydana geldiği hallerde TCK m. 87/4 kapsamında netice sebebiyle ağırlaşmış suç hükümlerinin uygulanması mümkün değildir. Bu durumda Yargıtay'ın içtihadı taksirle öldürme suçundan dolayı faile ceza verilmesi ve bu kapsamda TCK m. 22/6'nın koşullarını sağlayan bir ölüm neticesi meydana geldiğinde de şahsi cezasızlık sebebinin uygulanması gerektiği yönündedir.²¹ Kanaatimizce bu durumda taksirle öldürme suçundan dolayı cezaya hükmedilmesi zaten sorgulanmaya değerken²² kasten işlenen bir yaralama suçundan kaynaklı olarak gerçekleşen ölüm

²⁰ TCK m. 22/6'nın uygulanmadığı hallerde cezanın alt sınırdan belirlenebileceği yönünde bkz. Aytekin Özanlı, "Failin Ailevi ve Kişisel Durumunun Taksirli Suçlar Bakımından Değerlendirilmesi", 2009, S:32, THD, 57, 64; Hakeri, (n 17) 263; Gökcan ve Artuç, (n 17), 456; Gökcan, (n 17) 59; Akbulut, (n 17) 579.

²¹ Yargıtay 1 CD, 5796/3947, 22.05.2007.

²² Ancak bu mesele incelemiş olduğumuz konunun kapsamı dışında kaldığı için ayrıca konuyla ilgili değerlendirme yapılmayacaktır.

neticesi için TCK m. 22/6'nın uygulanmasının isabetli olmadığını söylemek mümkündür. Böyle bir uygulamada esasen ölüm neticesi gerçekleşmediği hallerde (örneğin basit tıbbi müdahaleyle giderilebilecek boyuttaki kasten yaralama suçunda) uygulanamayacak olan şahsi cezasızlık sebebi daha ağır bir netice olan ölüm neticesinin gerçekleşmesiyle fail için daha avantajlı bir durum yaratmaktadır.

2. Neticenin Münhasıran Failin Kişisel ve Ailevi Durumu Üzerinde Etkisi Olması

TCK m. 22/6'nın uygulanabilmesi için aranan diğer bir koşul taksirli suçtan dolayı meydana gelen neticenin münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu üzerinde etkisinin olmasıdır. Aile kavramından neyin anlaşılması gerektiği yönünde çeşitli görüşlerin bulunduğunu söylemek mümkündür. Doktrinde bir görüş aile kavramının Türk Medeni Kanunu çerçevesinde sadece altsoy, üst soy ve eş şeklinde daraltıcı bir şekilde yorumlanması gerektiğini kabul etmektedir.²³ Diğer bir görüş ise yukarıdaki sayılanlar dışında üvey evlat, amca, dayı, hala, teyze, yeğen²⁴ gibi aile ilişkilerinin de bu kapsamda değerlendirilebileceğini ancak somut olaydaki faille mağdur arasındaki ilişkinin yakın olup olmadığına bakılması gerektiğini kabul etmektedir.²⁵

Ayrıca belirtmek gerekir ki ilgili düzenlemede neticenin hem kişisel hem de ailevi durum üzerine etki etmesi koşulunun bulunması söz konusu düzenlemenin olması

²³ Zeki Hafizoğulları ve Muharrem Özen, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (15. Baskı, US-A Yayıncılık 2024) 302; Koca ve Üzülmmez, (n 17) 241. Benzer yönde bkz. Demiral Bakırman, (n 19) 141.

²⁴ Örneğin: Yargıtay kararlarında özellikle amca/dayı/hala/teyze ve yeğen arasındaki ilişkide TCK m. 22/6'nın uygulanmadığı karar için bkz. Yargıtay 12 CD, 29516/21364, 30.10.2014; TCK m. 22/6'nın uygulandığı karar için bkz. Yargıtay 12 CD, 21939/6701, 08.03.2012.

²⁵ “Oysa, tarafların durumunu yargılama aşamasında gözetleyen yerel mahkemenin, tarafların olaydan sonraki davranışlarını, olayın sonuçlanmasından sonra, sanığın yaşadığı sürece ölenlerin yakınlarının üzüntülerini ve sevinçlerini paylaşp paylaşmayacağını, şikayetçi olup olmadığını, taraflar arasındaki irtibatın devam edip etmediğini gözeterek buna göre anılan maddenin uygulanıp uygulanmayacağını değerlendirmesi ve bu değerlendirmenin isabetli olup olmadığının istinaf yada temyiz mahkemesi tarafından denetlenmesi mümkün iken, anılan maddenin uygulanıp uygulanmamasını, kanun koyucunun haklı olarak ana hatlarını belirlemek suretiyle özellikle sınırlarını çizmeyerek somut olayın özelliğine göre mahkemenin takdirine bıraktığı uyumsuzluğa konu maddedeki şahsi cezasızlık veya indirim nedenini belli akrabalık derecesine indirgemenin maddenin düzenlenme amacına aykırı olacağı gibi gerekli faydayı da sağlayamayacağı açıktır.” Yargıtay CGK, 12-239/231, 03.07.2018. Zafer, (n 17) 360, dn. 205; Hakeri, (n 17) 261; Çetin, (n 16) 190.

gerekenden dar bir şekilde uygulanmasına sebep olmaktadır.²⁶ Bazı hallerde meydana gelen netice failin ailesine etki etmeksizin suçun failine oldukça ağır bir etkide bulunabilir. Örneğin A'nın adi taksirli davranışı nedeniyle aralarında TCK m. 22/6 kapsamında ailevi ilişki bulunmayan B'nin aracına çarpması ve bu kazayı B'nin hafif sıyrıklarla atlatmasına rağmen A'nın bir daha yürüyemeyecek şekilde ağır yaralandığı bir olayda söz olayda ilgili düzenlemenin uygulanması mümkün değildir.²⁷ Bu yüzden kanaatimizce ilgili düzenlemenin kişisel veya²⁸ ailevi durum şeklinde değiştirilmesi veya

²⁶ Benzer yönde bkz. Özanlı, (n 20) 64; Akbulut, (n 17) 578-579. Belirtmek gerekir ki doktrindeki bir görüş ilgili düzenlemenin yalnızca fail ile mağdur arasındaki ailevi ilişki kapsamında uygulanması gerektiği yönündeki düşüncenin hatalı olduğunu üçüncü kişilerin mağdur olduğu hallerde de hükmün uygulanabileceğini kabul etmektedir. Yener Ünver, "TCK'daki Suçun Manevi (Sübjektif) Unsurları İlişkin Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi", 2010, S:4, Suç ve Ceza, 91, 123.

²⁷ Ancak belirtmek gerekir ki Yargıtay'ın vermiş olduğu bir kararda savunduğumuz görüşün aksine polis memurunun yapmış olduğu kaza nedeniyle araçta bulunan çalışma arkadaşının hayatını kaybettiği ve kaza yaptığı diğer araçtaki kişinin yaralandığı olayda failin kusurunun az olması ve kendisinin de kazada ağır şekilde yaralanması nedeniyle TCK m. 22/6'nın uygulanması gerektiği yönünde karar vermiştir. "2- Neticenin, failin kişisel ve ailevi durumu bakımından artık bir cezanın verilmesinin gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açması aranmaktadır.

Sanık hakkında İzmir Adli Tıp Şube müdürlüğünün 26.10.2005 tarihli raporuna göre yaralanma sonrası sanığın yaşamsal tehlike geçirdiği, vücudundaki kemik kırıklarının hayat fonksiyonlarına etkisinin ağır olduğu, halen tekerlekli sandalye ile yaşamını sürdürdüğü, konuşma melekelerinde aksaklık bulunduğu, bu yöndeki tedavilerin devam ettiği bildirilmiş ve mahkemece 14.01.2007 tarihli duruşmada bilirkişi refakatinde savunması alınmaya çalışılmış ve bu celsede sanığın ağız işaretleriyle, kimi zaman el işaretleriyle bir şeyler söylemeye çalıştığı böğürtü sesine benzer sesler çıkardığı, bu haliyle savunmasının sözlü alınamayacağı anlaşıldığından birkaç cümlelik kolay anlaşılmayan bir yazım şekli ile "kaza ile ilgili hiçbir şey hatırlamıyorum" şeklinde savunmada bulunmuştur.

Adalet Komisyonunca hazırlanan TCK'nın genel gerekçesinde "... Madde başlığı ve gerekçesi, madde metninin ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır. Bu husus, madde hükümlerinin yorumlanması açısından büyük bir önem taşımaktadır" ve aynı Kanunun 22. madde gerekçesinde 6. fıkra bakımından "başka bir netice de meydana gelmişse bu fıkra hükmü uygulanmayacaktır." açıklamaları bulunsu bile gerekçeler kanun hükmüne dahil olmayıp ilgili hükmün anlam ve kapsamının belirlenmesinde bir yorum aracıdır. Yine aynı şekilde TCK'nın 2/3. maddesindeki "Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz" hükmünden hareketle burada sorumluluğu genişletici değil dar yorumlamak gerektiği de birlikte değerlendirildiğinde davaya konu trafik kazası sonrası sanığın kişisel ve ailevi durumu bakımından, Adli Tıp raporu, mahkemenin gözlemi ve oluşan başka bir netice bakımından da olay değerlendirildiğinde artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede sanığın mağdur olduğu ve mahkemenin ceza verilmesine yer olmadığına dair uygulamasının da yerinde olduğu düşünüldüğünden tebliğnamenin 2 nolu bozma düşüncesine iştirak edilmemiştir." Yargıtay 12 CD, 1881/ 2020, 29.09.2011. Kanaatimizce söz konusu karar olması gereken hukuk bakımından isabetli olsa da TCK m. 22/6'nın düzenleniş şekline göre isabetli olmadığını söylemek mümkündür. Aynı yönde görüş için bkz. Şahin, (n 17) 855.

²⁸ Nitekim yukarıda bahsetmiş olduğumuz Avusturya Ceza Kanunu'ndaki düzenlemede fail veya yakını şeklinde söz konusu husus ifade edilmiştir. "https://www.jusline.at/gesetz/stgb/paragraf/34" Zugriff am 05. Juni 2025. İlgili hükümle ilgili alternatif öneriler için bkz. Ekici Şahin, (n 16) 112-113; Çetin, (n 16), s.192.

taksirle öldürme suçu haricinde diğer taksirli suçlar için uygulanabilecek şekilde düzenlenmesi ilgili hükmün düzenleniş amacına daha uygundur.

Son olarak belirtmek gerekir ki taksirli suçtan dolayı meydana gelen neticeden fail ve mağdur dışında üçüncü kişiler de dolaylı olarak etkilenebilir. Örneğin A'nın eşi B'nin A'nın taksirli davranışı nedeniyle hayatını kaybetmesi durumunda bu neticeden B'nin annesi, babası, kardeşi gibi diğer yakınları da etkilenebilir. Ancak bu şekildeki dolaylı etkiler ilgili düzenlenmenin uygulanması bakımından engel oluşturmamaktadır.²⁹

3. Neticenin Fail Üzerindeki Etkisinin Artık Hakkında Bir Cezaya Hükmedilmesini Gereksiz Kılacak Derecede Mağdur Olmasına Yol Açması

TCK m. 22/6'nın uygulanabilmesinin üçüncü koşulu neticenin fail üzerindeki etkisinin artık hakkında cezaya hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açmasıdır. Kanun'da söz konusu ifade için “*mağdur*” kavramı tercih edilmesinin ceza hukuku terminolojisi bakımından isabetli olmadığını söylemek mümkündür.³⁰ Yukarıda da belirtildiği gibi esasen burada taksirli suçtan dolayı meydana gelen netice fail için doğal bir cezadır ve failin bu durumda adeta suçun mağduru gibi etkilendiğini belirtmek için söz konusu ifade kullanılmıştır.

İşlenen suçtan dolayı failin etkilenmesi nedeniyle yaşadığı söz konusu mağduriyet maddi olabileceği gibi manevi de olabilmektedir.³¹ Bu şekildeki mağduriyetlere ekonomik, fiziksel veya psikolojik etkiler örnek verilebilir.³² Söz konusu hükmün uygulanabilmesi için ortaya çıkan neticenin belirli bir ağırlıkta olması gerekir.³³ Bir suç işlenmesinin olağan sonucu olarak ortaya çıkan şok veya pişmanlık gibi duygular söz

²⁹ “Sanığın eşinin ölümü dışında başka bir kimsenin doğrudan zarar görmediği olayda, ölenin anne, baba ve kız kardeşinin de üzülmüş veya psikolojik olarak etkilenmiş olmaları, başkalarının da zarar gördüğü anlamına gelmeyeceğinden, bu nedenle “olaydan münnhasıran failin etkilenmiş olması” koşulu ihlal edilmiş olmaz.” Yargıtay CGK, 9-196/ 228, 23.11.2010.

³⁰ Aynı yönde bkz. Elvan Keçelioğlu, “5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun Kasıt ve Taksire İlişkin Maddelerine Eleştirel Bir Yaklaşım”, 2009, S:83, TBBD, 123 133.

³¹ Özen, (17) 217-218; Özbek ve diğerleri, (n 18) 530; Kan, (n 18) 855; Bacaksız ve Bayzit, (n 16) 500; Akbulut, (n 17) 582.

³² Kett-Straub, (n 3) 55.

³³ Kett-Straub, (n 3) 55; Bacaksız ve Bayzit, (n 16) 500.

konusu hükmün uygulanması için yeterli değildir.³⁴ Diğer yandan meydana gelen netice belirli bir ağırlığa ulaşmamasına rağmen yaşadığı olayın faile ağır bir şekilde etki etmesi halinde de söz konusu hüküm uygulanamayacaktır.³⁵ Meydana gelen ağır neticeye rağmen failin bu durumu büyük bir soğukkanlılıkla atlatması durumunda ise kanaatimizce söz konusu hükmün uygulanabilmesi mümkündür.³⁶

Konu kapsamında üzerinde durulması gereken diğer bir sorun ise meydana gelen neticenin failin cezalandırılmasının failin ailesi için de bir mağduriyete neden olması koşulunun bulunup bulunmadığıdır. Örneğin A'nın adi taksirli hareketi nedeniyle ailesindeki tüm fertlerin hayatını kaybettiği bir olayda, A'nın bakım ve gözetimle yükümlü olduğu kimsesinin bulunmaması durumunda TCK m. 22/6'nın uygulanması mümkün müdür? TCK m. 22'nin gerekçesi TCK m. 22/6'nın uygulanması bakımından hâkimin takdir yetkisini kullanacağı ölçütleri “... suçlunun ekonomik durumunu, aile yükümlerini, söz gelimi diğer çocukların bakımını göz önünde bulunduracak, ona göre hüküm kuracaktır.” şeklinde ifade etmektedir.³⁷ Bu bakımdan Kanun'un gerekçesinde yer alan ölçütler esasen failin ailesi bakımından da bir cezaya hükmedilmesini gereksiz kılacak bir mağduriyetin de aranması gerektiği yönündedir. Kanaatimizce yukarıda belirtildiği gibi TCK m. 22/6 bakımından dikkat edilmesi gereken husus failin ailesine

³⁴ Albrecht, (n 4) Rn. 9; Kett-Straub, (n 3) 55.

³⁵ Kett-Straub, (n 3) 56.

³⁶ Kett-Straub, (n 3) 56.

³⁷ Nitekim vermiş olduğu bazı kararlarda Yargıtay'ın da TCK m. 22/6 kapsamında benzer değerlendirmeleri yaptığı görülmektedir. “Sanık müdafisinin, sanığın ablası ve yeğeni olan ölenlerin Suriye'deki savaştan kaçarak sanığın ... ilçesinde bulunan evinde sürekli olarak ikâmet ettikleri yönündeki aksi ispatlanamayan savunması karşısında, TCK'nın 22. maddesinin altıncı fıkrası kapsamında sanığın ablası ve yeğeninin ölümlerinden dolayı bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede zarar görüp görmediği ve bu anlamda bir mağduriyetten söz edilip edilemeyeceğinin değerlendirilmesi amacıyla, ölenlerin sanığın yanına hangi tarihte geldikleri, aralarında ekonomik bir birlik bulunup bulunmadığı, ölenlerin bakım ve gözetiminin sanık tarafından yapılıp yapılmadığı ve ölenler ile sanığın aynı evde birlikte yaşayıp yaşamadığı hususlarının, ulaşılması hâlinde ölenlerin yakınlarının beyanlarına da başvurulmak suretiyle tespit edilip sonucuna göre sanığın hukuki durumunun belirlenmesi gerektiği kabul edilmelidir.” Yargıtay CGK, 12-303/615, 06.10.2022. Kanaatimizce söz konusu kararda Yargıtay'ın fail ile ablası arasında ekonomik bir birlik bulunup bulunmadığı, ölenlerin bakım ve gözetiminin sanık tarafından yapılıp yapılmadığı hususlarının TCK m. 22/6'nın uygulanması bakımından ölçüt oluşturmamalıdır. Diğer yandan zaten ölçüt oluştursa bile failin ablası ve yeğeninin ölümüyle birlikte söz konusu yükümlülükler de ortadan kalkmış olacağı için esasen bu şekilde bir değerlendirme yapılmasıyla TCK m. 22/6'nın uygulanması bakımından olumsuz bir sonuca ulaşılması gerekirdi.

yönelik meydana gelen neticenin fail için yaratmış olduğu etkidir. Bu yüzden meydana gelen neticenin failin ailesindeki diğer kişilere etkisi dikkate alınabilir olsa da ilgili maddenin uygulanabilmesi için her zaman söz konusu koşulun aranması gerektiği anlamına gelmemelidir.³⁸ Nitekim kanun maddesinde de söz konusu husus “*neticenin fail üzerindeki etkisi*” şeklinde ifade edilmiştir. Bu yüzden ilgili maddenin gerekçesinin maddenin amacını isabetli bir şekilde açıklayamadığını söylemek mümkündür.³⁹ Değerlendirmemiz doğrultusunda yukarıdaki örnekteki gibi failin aile üyelerinin tamamının hayatını kaybettiği bir olayda da ilgili maddenin uygulanabilmesinin önünde herhangi bir engel bulunmadığını söylemek mümkündür.⁴⁰

Son olarak bilinçli taksir söz konusu olduğunda ilgili düzenlemenin isabetsiz şekilde formüle edildiğini söylemek mümkündür. Bu kapsamda ilgili hükme göre hem faile ceza verilmesine gerek olmayacak bir mağduriyetin söz konusu olması koşulu aranmaktadır hem de buna rağmen bilinçli taksir söz konusu olduğu için yine de cezaya hükmedilmektedir.⁴¹

³⁸ Aksi yönde bkz. Gökçen, (n 17) 58.

³⁹ Kanun'un gerekçesinde verilen örneklerin ve ilgili hükmün uygulanmasıyla ilgili açıklamaların eleştirisi için bkz. Yener Ünver, “YTCK’da Kusurluluk”, 2006, S:1, CHD, 37, 55.

⁴⁰ Yargıtay’ın bazı kararlarda savunduğumuz görüş doğrultusunda değerlendirme yaptığı görülmektedir. Bu kapsamdan eşinin ölümü nedeniyle fail hakkında şahsi cezasızlık sebebinin uygulandığı olayda Yargıtay Ceza Genel Kurulu, karşı oy yazısındaki değerlendirmelerin aksine, failin çocuğunun olup olmaması veya bakmakla yükümlü kişinin olup olmamasıyla ilgili hususlar dikkate alınmaksızın neticenin faile büyük psikolojik yıkım yaratması nedeniyle TCK m. 22/6’nın uygulanması yönünde karar vermiştir. “*Dosya kapsamından açıkça anlaşıldığı üzere, sanık 28, ölen ise 23 yaşında olup olaydan yaklaşık altı ay önce ailelerinin rızası hilafına evlenmişlerdir. Aralarında dosyaya yansıyan bir problem yoktur. Bu fıkranın uygulanması açısından somut olayda gözardı edilmemesi gereken husus, sanığın uğruna kendi anne-babasını karşısına aldığı ve bir ömür sürdürmek hayaliyle altı ay önce zor koşullarda kurduğu evliliğinin, çok sevdiği eşinin ölümüyle bitmiş olmasıdır. Nitekim, bu olaydan sonra psikolojik tedavi görmüş olan sanık da, eşinin ölümünü kabullenemediği için birlikte yaşadıkları evden taşındığını, eşini hatırlattıklarından ötürü ortak dostlarını artık görmek istemediğini ve sürekli ölen eşini düşündüğünü açıkça ifade etmektedir. Bu durumda, eşinin ölümü nedeniyle hayatında meydana gelen köklü değişiklikler ve bu nedenle maruz kaldığı psikolojik travmaların etkisiyle yaşama sevincini yitirmiş olması gibi hususlar hep birlikte değerlendirildiğinde sanığın bu olay nedeniyle, TCY’nın 22. maddesinin 6. fıkrasında bulunan şahsi cezasızlık nedeninin uygulanmasını gerektirir ölçüde mağduriyet yaşadığı ve bu durumdaki bir kişiye ayrıca ceza vermekle cezalandırmanın amaçlarının aşılacağı söylenebilir.*” Yargıtay CGK, 9-196/228, 23.11.2010.

⁴¹ Ünver, “YTCK’da Kusurluluk” (39) 55; Bacaksız ve Bayzit, (n 16) 492.

4. Yargıtay'ın Yerleşik İçtihadı ve Doktrinde Ağırlıklı Görüş Tarafından Aranılan Koşul: TCK m. 22/6'daki Koşulları Taşımayan Kişilerin Mağdur Olmaması

Yukarıdaki koşulların yanında Yargıtay içtihatları⁴² ve doktrindeki ağırlıklı görüş⁴³ tarafından aranan diğer bir koşul TCK m. 22/6'nın koşullarını taşımayan kişilerin

⁴² “Öte yandan, TCK'nın 85. maddesinin ikinci fıkrasında birden ziyade kişinin ölümü ya da bir kişinin ölümüyle birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına sebebiyet verilmesi, taksirle ölüme neden olma suçunun daha fazla cezayı gerektiren nitelikli hâli olarak düzenlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen suçta, taksirli fiil tek olmakla birlikte, birden fazla kişinin ölümü ya da bir kişinin ölümüyle, en az biri şikâyetçi olmak koşuluyla bir veya daha fazla kişinin yaralanması şeklinde meydana gelen iki sonuç cezalandırılmaktadır. TCK'nın 85. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen suç açısından, neticelerin ikiye bölünmesi suretiyle ölenin ya da ölenlerden birinin veya bir kısmının faille ailevi yakınlığı sebebiyle fail hakkında TCK'nın 22. maddesinin altıncı fıkrası gereğince uygulama yapılması, faille ailevi yakınlığı olmayan kişi ya da kişilerin ölümü veya şikâyetin olduğu yaralanmalar yönünden ise mahkûmiyet, beraat ya da hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi ayrı bir karar verilmesi mümkün değildir. Ancak, ölen ya da ölenlerden biri veya bir kısmı ile failin ailevi yakınlığı temel cezanın belirlenmesinde dikkate alınabilmektedir.

Bu açıklamalar ışığında uyumsuzluk konusu değerlendirildiğinde;

Olay tarihinde gündüz saatlerinde, yerleşim yerinde, açık havada, dört yönlü kavşakta, 12 metre genişliğinde, bölünmüş, eğimsiz, düz, kuru ve asfalt kaplama yolda sanık ... ile katılan ...'nın yönetimlerindeki araçların çarpışması neticesinde sanık ...'ın aracında bulunan annesi Meral ve babası N.'in ölümü ile birlikte aynı araçta bulunan mağdurların, yine diğer taraftaki araçta bulunan katılanlar A. ve R.'in yaralanmalarıyla sonuçlanan trafik kazasının meydana geldiği, sanık ...'in sevk ve idaresindeki aracı ile kavşağa yaklaşırken kavşak öncesinde seyir yönü üzerinde bulunan "DUR" trafik levhası ile "kırmızı flaşör" lambasını dikkate alarak durması ve sağ tarafından bölünmüş yol üzerinde seyrederek aynı kavşağa gelen katılan ...'nin sevk ve idaresindeki aracın geçişini beklemesi gerekirken kontrolsüzce kavşağa girmek suretiyle kazanın oluşumunda asli kusurlu olduğu, mağdurların sanıktan şikâyetçi olmadıkları, katılanların ise şikâyetçi oldukları anlaşılan olayda; asli kusurlu olarak anne ve babasının ölümü ile ikisi şikâyetçi olmak üzere altı kişinin yaralanmasına sebebiyet veren sanığın, anne ve babasının ölümü sebebiyle kişisel ve ailevi durumu bakımından ağır düzeyde etkilenip zarar gördüğünde ve mağdur olduğunda bir tereddüt yok ise de, sanığın taksirli hareketi sonucu münhasıran kendisinin kişisel ve ailevi durumu etkilenmiş olmayıp sanık ile ailevi ilişkisi bulunmayan katılanların da yaralanıp olaydan bizzat zarar görmeleri ve sanıktan şikâyetçi olmaları karşısında, eylemin sonuçlarının taksirle öldürme ve şikâyetin varlığına bağlı olarak taksirle yaralama şeklinde bölünemeyeceği de gözetildiğinde, münhasıran sanığın kişisel ve ailevi bakımından, artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olduğundan söz edilemeyeceğinden hakkında TCK'nın 22. maddesinin altıncı fıkrasında düzenlenmiş olan şahsi cezasızlık sebebinin uygulanmasına imkân bulunmamaktadır. Bu sebeple Yerel Mahkemenin direnme hükmü isabetli değildir.

Bu itibarla, Özel Dairenin bozma kararı isabetli olduğundan Yerel Mahkemenin direnme kararına konu hükmünün, taksirli hareketi neticesi asli kusurlu olarak annesi ve babasının ölümü ile katılanların yaralanmasına neden olan sanık hakkında TCK'nın 22. maddesinin altıncı fıkrasının uygulanamayacağına gözetilmemesi isabetsizliğinden bozulmasına karar verilmelidir.” Yargıtay CGK, 12-636/431, 16.10.2018. Benzer yönde bkz. Yargıtay CGK, 12-303/615, 06.10.2022; Yargıtay CGK, 9-104/216, 29.04.2014; Yargıtay CGK, 12-436/527, 13.11.2018; Yargıtay 12 CD, 29087/25872, 17.12.2014; Yargıtay 12 CD, 14451/144, 10.01.2017; Yargıtay 9 CD, 10307/ 3764, 31.03.2010; Yargıtay 12 CD, 785/ 399, 18.07.2011; Yargıtay 9 CD, 8401/4178, 15.05.2007.

⁴³ Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem ve Murat Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, (21. Baskı Seçkin Yayınevi 2023) 250; Murat Volkan Dülger, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (2. Baskı, Seçkin

mağdur olmamasıdır. Aslında bu husus genellikle ayrı bir başlık olarak değerlendirilmemesine rağmen hem konuyla ilgili öneminden kaynaklı hem de aşağıda görüleceği gibi savunduğumuz görüşe göre böyle bir koşul bulunmadığı için ayrı bir başlık altında incelenmiştir. TCK m. 22/6'nın kapsamına girmeyen mağdurların bulunması çeşitli şekillerde mümkündür. Öncelikle fail ile mağdur arasında ailevi bir bağ olmayan kişilerin mağdur olması ve failin yine söz konusu suçtan adeta mağdur olmuş gibi etkilenmesi mümkündür (Örneğin failin taksirli hareketi nedeniyle arkadaşının vefat etmesi). Diğer yandan fail ve mağdur arasındaki ilişki aile kavramı çerçevesinde değerlendirilebilecek olsa da failin adeta mağdur olmuş gibi söz konusu neticeden etkilenmemesi de söz konusu olabilir. Örneğin A'nın adi taksirli davranışı nedeniyle aralarında şiddetli geçimsizlik bulunan eşin ölümüne neden olmuş olabilir.⁴⁴ Her iki durum da mağdurlardan biri için TCK m. 22/6'nın koşulları oluşsa bile mağdurlardan birinin bu koşulları sağlamaması nedeniyle artık şahsi cezasızlık sebebinin veya cezadan indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebebin uygulanmaması gerektiği kabul edilmektedir.

Yargıtay'ın yerleşik içtihadı ve doktrindeki ağırlıklı görüş kısa örneklerle açıklanacak olursa: A'nın sürdüğü araç, taksirli hareketi nedeniyle yoldan çıkıp kaza yaptığı ve eşi ile çocuğunun öldüğü bir olayda TCK m. 22/6 uygulanabilirken⁴⁵, A'nın

Yayınevi 2023) 509; Elif Bekar, "Injury and Death Offences in Traffic Accidents Caused by Criminal Negligence", 2016, C:4, S:1, CHKD, 105, 111; Özbek ve diğerleri, (n 18) 530; Artuk, Gökcen, Alşahin, Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 439; Gökcen, (n 17) 60; Kan, (n 18) , s.702; Şahin, (n 17) 860; Ekici Şahin, (n 16) 115-116; Çetin, (n 16) 195; Tokdemir, (n 17) 155; Demiral Bakırman, (n 19) 141-142.

⁴⁴ Aynı yönde bkz. Zafer, (n 17) 361; Dülger, (n 43) 508. Özgenç, (17) 287; Şahin, (n 17) 849-850; Gökcen, (n 17) 57; Bacaksız ve Bayzit, (n 16) 501.

⁴⁵ "Mahkemenin 19.12.2014 tarih 2013/339 esas 2014/298 karar sayılı ilamının "2,08 promil alkollü olarak sebebiyet verdiği kazada eşi ve kızı ölen sanık hakkında hükmedilen cezanın, TCK'nın 22/6. maddesi gereğince 1/2'sinden 1/6'sı kadarına indirilmesi gerekirken (3/6, 4/6, 5/6 oranlarında) hükmedilen cezadan 1/6 oranında indirim yapılması, ayrıca TCK'nın 22/6. maddesinde belirtilen oranlar sanık hakkında uygulanırken, mağduriyetinin gözetilmesi gerektiği; ancak mahkemece mağduriyet göz önünde bulundurulduğu halde "bu sonuca kendisinin süreklilik arz eden eylemlerinin yol açtığı" şeklindeki yetersiz gerekçe ile cezasından asgari oranda indirim yapılmak suretiyle sanık hakkında fazla cezaya hükmolunması" gerekçesiyle Dairemizin 28.09.2017 tarihli 2016/2042 esas 2017/6771 karar sayılı ilamı ile bozulmasına karar verildiği, bozma sonrası mahkemenin 22.03.2018 tarih 2017/213 esas 2018/103 Sayılı kararının ise; "Meydana gelen kazada eşinin ve kızının ölümüne sebebiyet veren sanığın mağduriyetinin fazlalığı ile TCK'nın 3. maddesinde "suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur" şeklindeki kanun hükmü gözetilmeksizin, cezasından TCK'nın 22/6. maddesi uyarınca 1/2 oranında indirim yapılması suretiyle

taksirli hareketi nedeniyle yoldan çıkıp kaza yaptığı ve kazada eşi B'nin öldüğü ve arkadaşı C'nin yalnızca hafif sıyrıklarla yaralandığı bir olayda TCK m. 22/6 uygulanamayacaktır.

Kanundaki düzenlemenin bu şekilde yorumlanmasının gerekçesi olarak da kanunda yer alan “neticenin münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu üzerinde etkisi” ifadesi olduğu⁴⁶, taksirle işlenen suçtaki neticelerin bölünemeyeceği⁴⁷ şeklinde çeşitli gerekçelerle açıklanmaktadır. TCK m. 22'nin gerekçesinde de bu husus “Ancak, dikkat edilmelidir ki, bu fıkranın uygulanabilmesi için fiilden dolayı münhasıran failin kişisel ve ailevî durumu itibarıyla zararlı netice meydana gelmiş bulunmalıdır; böyle bir netice ile birlikte söz konusu durumlara ilişkin bulunmayan başka bir netice de meydana gelmişse fıkra uygulanmayacaktır.” şeklinde açıklanmaktadır.

II. Birden Fazla Mağdurun Bulunduğu Hallerde TCK m. 22/6'daki Şahsi Cezasızlık Sebebi ve Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebebin Uygulanabilirliği Bakımından Sorunlar

TCK m. 22/6 ile ilgili olarak çalışmanın bu kısmına kadar yapılan açıklamalar düzenlemenin genel özellikleri ve uygulanabilmesinin koşullarıyla ilgiliydi. Bu bölümde ise birden fazla mağdurun olduğu hallerin TCK m. 22/6'daki düzenlemeye etkisinin ne olduğu değerlendirilmiştir. Söz konusu mesele birden fazla mağdurun bulunduğu hallerin genel hükümler kapsamında yaratmış olduğu sorunlar ve özel hükümler kapsamındaki sorunlar olmak üzere iki ayrı başlık altında incelenmiştir. Genel hükümler kapsamında TCK m. 22/6'da yer alan “neticenin münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu üzerinde

sanık hakkında fazla ceza tayini” gerekçesiyle Dairemizin 21.03.2019 tarih, 2018/4912 esas 2019/3854 karar sayılı ilamı ile bozulmasına karar verildiği halde, sanık hakkında hükmedilen cezadan TCK'nın 22/6. maddesi gereğince indirim yapılırken, meydana gelen kazada eşinin ve kızının ölümü sebebiyle mağduriyetinin fazlalığının göz önünde bulundurulması gerektiğine yönelik yukarıda bahsedilen bozma ilamları doğrultusunda asgari hadden uzaklaşarak indirim oranı belirlenmesi gerektiği gözetilmeden iki bozma kararını etkisiz kılacak şekilde sanık hakkında hükmolunan cezadan TCK'nın 22/6. maddesi uyarınca 1/2 oranında indirim yapılması suretiyle fazla ceza tayini”, Yargıtay 12 CD, 153/7785, 09.11.2021. Benzer yönde bkz. Yargıtay CGK, 12-239/ 23, , 03.07.2018; Yargıtay 12 CD, 4958/3650, 04.10.2023; Yargıtay 12 CD, 3043/8315, 02.11.2017; Yargıtay 9 CD, 2904/7418, 24.10.2007. Aynı yöndeki görüş için bkz. Bacaksız ve Bayzit, (n 16) 503.

⁴⁶ Özbek ve diğerleri, (n 18) 530.

⁴⁷ Aşağıda neticenin bölünemeyeceğine ilişkin olarak değerlendirmeler birden fazla kişinin taksirle ölmesi ve/veya yaralanmasıyla ilgili düzenlemelerin incelenmesi kısmında yapılacaktır.

etkisi” ifadesinde yer alan münhasıran ifadesinin anlamı ve şahsi cezasızlık sebebinin birden fazla suçun gerçekleşmesi durumunda uygulanabilir olup olmadığı üzerinde durulmuştur. Daha sonrasında ise birden fazla mağdurun olduğu hallerin bazı suçlar bakımından göstermiş olduğu özelliklere değinilmiştir.

A. Genel Hükümler Kapsamındaki Meseleler

1. TCK m. 22/6’da Yer Alan “Münhasıran” İfadesinin Anlamı

TCK m. 22/6’da “neticenin münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu üzerinde etkisi” şeklinde ifade edilen hükümde yer alan “münhasıran” ifadesinin nasıl yorumlanması gerektiği incelenmelidir. Doktrinde ağırlıklı olarak kabul edilen görüş söz konusu düzenlemenin üçüncü kişilerin mağdur olduğu hallerde uygulanmasının mümkün olmadığını kabul etmektedir.⁴⁸ Bu görüşün kabul edilmesi halinde örneğin bir babanın çocuğunun ölümüne neden olduğu ve üçüncü bir kişinin yaralandığı hallerde ilgili düzenlemenin uygulanması mümkün değildir. Diğer yandan ilgili kanun maddesinde yer alan münhasıran ifadesi söz konusu şahsi cezasızlık sebebinin ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebebin failin yalnızca kişisel ve ailevi durumu bakımından uygulanabileceği yönünde bir vurgu olarak da anlaşılabilir.⁴⁹ Söz konusu hükmün lafzı değerlendirildiğinde kanaatimizce söz konusu kavram her iki anlama da gelebilecek niteliğe sahiptir. Bu kapsamda söz konusu düzenleme baskın görüşün savunduğu gibi üçüncü kişilerin mağdur olduğu hallerde uygulanmasının mümkün olmadığı anlamına gelebileceği gibi münhasıran ifadesi, söz konusu düzenlemenin kişisel ve ailevi durum dışındaki (örneğin arkadaşlık ilişkisi gibi) etkiler bakımından uygulanmayacağını vurgulayan bir anlama da gelebilir.

⁴⁸ Tokdemir, (n 17) 155; Gökçen, (n 17) 60; Tezcan, Erdem ve Önok, (n 43) 240; Koca ve Üzülmöz, (n 17) 242; Şahin, (n 17) 862; Ekici Şahin, (n 16), 116; Çetin, (n 16) 195.

⁴⁹ TCK m. 22/6’da yer alan münhasıran ifadesinin birden fazla mağdurun olması durumunda ilgili hükmün uygulanmasını engellemeyeceği yönünde bkz. Cengiz Apaydın, “Taksirle Öldürme Suçu”, 2011, S:1, Suç ve Ceza, 1, 57; Kan, (n 18) 718; Ünver, “TCK’daki Suçun Manevi (Sübjektif) Unsuruna İlişkin Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi” 124; Esra Bulut, “Şahsi Cezasızlık Sebepleri”, (Yüksek Lisans Tezi, 2021, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü), 90; Hakeri, (n 17) 263; Bacaksız ve Bayazit, (n 16) 503; Hafizoğulları ve Özen, (n 23) 302. Ancak doktrinde TCK m. 22/6’nın bu şekilde bölünerek uygulanabilmesinde bir engel bulunmadığını kabul etmekle birlikte TCK m. 85/2’nin bu durumu engellediğini savunmaktadır. Tezcan/Erdem/Önok ise kanunun lafzının bu şekilde bir yoruma müsait olmadığını kabul etmektedir. Tezcan, Erdem ve Önok, (n 43), 240.

Yorum kuralları çerçevesinde kanun metninin lafzının gelebileceği anlamlar söz konusu metnin uygulanabilmesinin sınırını oluşturmaktadır. Bu kapsamda ilgili düzenleme yakından incelendiğinde metnin lafzı üçüncü kişilerin mağdur olduğu hallerde ilgili hükmün uygulanmasını engelleyecek şekilde düzenlenmemiştir. Diğer yandan amaçsal yorum kapsamında değerlendirildiğinde de esasen söz konusu düzenlemenin amacı meydana gelen neticenin failin ailevi durumu üzerine etki etmesiyle failin adeta mağdur olması sonucunda artık ceza verilmemesidir. Bu nedenle de TCK m. 22/6 tek bir suç nedeniyle faile ceza verilmemesine ilişkin bir kural niteliğine sahiptir. Ayrıca belirtmek gerekir ki ceza kanunlarındaki düzenlemeler tek bir suçun tek bir kişi tarafından işlenmesi şeklinde formüle edilmiştir. Birden fazla suçun veya birden fazla kişiyle bir suçun gerçekleşmesiyle ilgili düzenlemeler istisnai niteliktedir ve söz konusu düzenlemenin gerçekleşen birden fazla suç için geçerli olduğunun açıkça düzenlenmediğini söylemek mümkündür.

Yukarıdaki açıklamalar nedeniyle kanaatimizce TCK m. 22/6'daki düzenleme söz konusu nitelikleri taşımayan kişilerin mağdur olması durumunda ilgili hükmün gerçekleşen tüm suçlar için uygulanmasını engellememektedir.⁵⁰ Bu yüzden ceza hukukunun diğer kurumları ve ilgili suç tiplerinin özel olarak incelenmesiyle birden fazla mağdurun bulunduğu hallerde TCK m. 22/6'nın uygulanabilir olup olmadığı değerlendirilebilir.

2. Birden Fazla Suçun Gerçekleştiği Hallerde Şahsi Cezasızlık Sebebinin ve Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebebin Uygulanabilirliği

Birden fazla kişinin mağdur olduğu hallerde şahsi cezasızlık sebebinin ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebebinin uygulanıp uygulanmayacağı TCK'da kabul edilen içtima sistemi çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir. Gerçekleşen suçlardan birinde şahsi cezasızlık sebebinin veya cezada indirim yapılmasını gerektiren

⁵⁰ TCK m. 22'nin gerekçesinde yapılan açıklamalar savunduğumuz görüşün aksine “Ancak, dikkat edilmelidir ki, bu fıkranın uygulanabilmesi için fiilden dolayı münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu itibarıyla zararlı netice meydana gelmiş bulunmalıdır; böyle bir netice ile birlikte söz konusu durumlara ilişkin bulunmayan başka bir netice de meydana gelmişse fıkra uygulanmayacaktır.” şeklinde üçüncü kişilerin zarar görmesi halinde ilgili hükmün uygulanmayacağı ifade edilmektedir. Ancak daha önce bazı sorunlar kapsamında belirtildiği gibi gerekçedeki bu ifadeler de ilgili hükmün düzenleniş şekli ve uygulanması kapsamındaki temel prensiplerini isabetli şekilde açıklayamamaktadır.

şahsi sebebin bulunması, gerçekleşen suçlar arasında görünüşte içtima veya içtima (gerçek içtima ve suçların içtiması) ilişkisinin bulunmasına göre farklı şekilde ele alınması gerektiğini söylemek mümkündür.

Görünüşte içtima ilişkisi söz konusu olduğunda birden fazla suç tipi gerçekleşmesine rağmen suçlardan birinin haksızlık ve kusur içeriği diğer suç veya suçların haksızlık içeriğini tüketir.⁵¹ Bu yüzden de birden fazla suç tipi gerçekleşse de ihlal edilen tek bir suçtan dolayı cezalandırma söz konusudur. Suç tipleri arasında görünüşte içtima ilişkisi olduğundan tek bir ihlalden dolayı tek bir cezalandırma söz konusu olması görünüşte içtimanın hukuki sonuçları bakımından önem arz etmektedir. Bu çerçevede görünüşte içtima ilişkisi bulunan durumlarda yalnızca cezalandırmanın temelini oluşturan suç için şahsi cezasızlık sebebinin veya cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebebin bulunması yeterlidir.⁵² Diğer gerçekleşen suçlar için var olan şahsi cezasızlık sebebinin ise failin cezai sorumluluğu bakımından bir etkisi bulunmamaktadır. Diğer yandan cezalandırmanın temelini oluşturan suçta var olan şahsi cezasızlık sebebinin uygulanması nedeniyle bu suçtan dolayı cezaya hükmedilemediği hallerde diğer gerçekleşen suç tiplerinden dolayı failin cezalandırılması da söz konusu olmamalıdır.⁵³ Aksi halde ilgili suç tipi için düzenlenmiş olan şahsi cezasızlık sebebinin uygulanması imkânsız hale gelir. Benzer değerlendirmeyi cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebepler için de söylemek mümkündür.

İçtima ilişkisinin bulunduğu hallerde ise özellikle incelediğimiz mesele kapsamında tek fiille birden fazla taksirli suç normunun ihlal edilmesi fikri içtima bakımından önem arz etmektedir. Fikri içtima ilişkisi söz konusu olduğunda faile en ağır suçtan tek bir cezaya hükmedilmektedir. Ancak fikri içtimada bu şekilde en ağır suçtan tek bir cezaya hükmedilebilmesi için söz konusu suç tiplerinin maddi ceza hukuku ve ceza muhakemesi hukuku bakımından cezalandırılabilirliğin bütün koşullarını birbirinden bağımsız olarak sağlamış olması gerekir.⁵⁴ Bu yüzden de fikri içtima söz

⁵¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Oğuz Bandır, *Görünüşte İçtima*, (1. Baskı, On İki Levha Yayınevi 2024), 65vd..

⁵² Ibid 405-406.

⁵³ Ibid 405-406.

⁵⁴ Kayıhan İçel, *Suçların İçtiması*, (1. Baskı İstanbul Üniversitesi Yayınları 1972) 83; Neslihan Göktürk, *Fikri İçtima*, (1. Baskı, Adalet Yayınevi 2013) 208vd..

konusu olduğunda şahsi cezasızlık sebebinin veya cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebebin bulunup bulunmadığı işlenen her suç için birbirinden bağımsız incelenmelidir.⁵⁵ Örneğin fikri içtima ilişkisi çerçevesinde, tek fiille iki suçun işlenmesi ve bu suçlardan biri için şahsi cezasızlık sebebi bulunması durumunda, yalnızca şahsi cezasızlık sebebi bulunmayan suçtan failin cezalandırılması gerekir. Zincirleme suç ve gerçek içtima için de benzer şekilde şahsi cezasızlık sebebinin ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebebin her suç için birbirinden bağımsız değerlendirilmesi gerektiğini söylemek mümkündür.

Yukarıda da belirtildiği gibi TCK m. 22/6'nın hukuki niteliği doktrinde bazı yazarlar tarafından şahsi cezasızlık sebebi ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebep dışında farklı şekillerde de açıklanmaktadır. Ancak tekrardan belirtmek gerekir ki görünüşte içtima ve içtima ilişkisi kapsamında yapılan açıklamalar TCK m. 22/6'nın hukuki niteliğini farklı şekilde açıklayan görüşler kapsamında da geçerliliğini korumaktadır.

Son olarak yukarıda Alman Ceza Kanunu'nun 60. maddesindeki TCK m. 22/6 ile benzer düzenlemeye kısaca değinilmiştir. Alman Ceza Kanunu'nun 60. maddesinin uygulanması bakımından doktrindeki görüşler incelendiğinde ise gerçekleşen suçlar arasında görünüşte içtima ilişkisi olduğunda yalnızca cezalandırılan suçun cezasının dikkate alınması gerektiği kabul edilmektedir.⁵⁶ Gerçek içtima söz konusu olduğunda ise her suç için söz konusu hükmün uygulanıp uygulanmayacağına ayrı ayrı karar verilmelidir.⁵⁷ Fikri içtima söz konusu olduğunda ise her suç için söz konusu hükmün uygulanıp uygulanmayacağına ortak karar verilmesi gerekir.⁵⁸ Bu bakımdan fikri içtima ile ilgili açıklamaların farklılık göstermesinin nedeni kanaatimizce söz konusu düzenlemenin hukuki niteliğinin Türk hukukundaki düzenlemeden farklı olmasından kaynaklanmaktadır. Alman Ceza Kanunu'nun 60. maddesindeki düzenlemenin uygulanıp uygulanmayacağı somut cezanın belirlenmesinden sonra değerlendirilmektedir. Oysaki

⁵⁵ Göktürk, (n 54) 209-210.

⁵⁶ Hubrach, (n 4) Rn.14.

⁵⁷ Albrecht, (n 4) Rn. 12; Groß und Kulhanek,(n 4) Rn.25.

⁵⁸ Hubrach, (n 4) Rn.14; Heger, (n 4) Rn. 5; Albrecht, (n 4) Rn. 12; Groß und Kulhanek, (n 4) Rn.25.

fikri içtima hükümlerinin uygulanması durumunda ise en ağır soyut cezanın tespit edilerek sonrasında somut ceza belirlenmektedir. Bu kapsamda Alman Ceza Kanunu'nun 60. maddesinin uygulanması ise daha sonraki bir aşamadır. Bu yüzden de fikri içtima ile ilgili varılan sonuç düzenlemelerin niteliğinden kaynaklı olarak farklılık göstermektedir. Son olarak belirtmek gerekir ki Alman Ceza Kanunu'nun 60. maddesindeki düzenlemenin fikri içtima kapsamında tüm suçlar için tek bir değerlendirme yapılarak uygulanması birden fazla mağdurun bulunduğu hallerde ilgili hükmün uygulanmasını engellememektedir. Bu kapsamda gerçekleşen suç nedeniyle üçüncü kişilerin zarar görmesinin hükmün doğrudan uygulanmasını engellemeyeceği doktrinde kabul edilmektedir.⁵⁹

Sonuç olarak fikri içtima, zincirleme suç ve gerçek içtima söz konusu olduğunda her suç tipi için şahsi cezasızlık sebebi ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebebin olup olmadığı ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekirken, görünüşte içtima söz konusu olduğunda yalnızca cezalandırmanın temelini oluşturan suç tipinde var olan şahsi cezasızlık sebebi ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebep dikkate alınmalıdır. Yukarıdaki açıklamalar kapsamında da birden fazla mağdurun bulunduğu hallerde TCK m. 22/6'nın uygulanmasını engelleyecek bir düzenlemenin bulunmadığını söylemek mümkündür.

B. Özel Hükümler Kapsamındaki Sorunlar

1. Tehlike Suçları İçin TCK m. 22/6'nın Uygulanabilirliği

a. Genel Olarak Tehlike Suçlarında Uygulanabilirliği

Konuyla ilgili değerlendirilmesi gereken ilk mesele tehlike suçları bakımından TCK m. 22/6'nın uygulanabilir olup olmadığıdır. Taksirle işlenen tehlike suçlarında genellikle toplumu oluşturan herkes suçun mağduru.⁶⁰ Bu kapsamda tehlike suçunun

⁵⁹ Albrecht, (n 4) Rn. 4 ve 10.

⁶⁰ Örneğin TCK m. 171'de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçunun mağdurunun toplumu oluşturan herkes olduğu doktrinde kabul edilmektedir. Asuman Aytekin İnceoğlu, "Genel Güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması", *Özel Ceza Hukuku*, C:5, (1. Baskı, On İki Levha Yayınevi 2019) 32. Benzer şekilde TCK m. 180'de düzenlenen trafik güvenliğini taksirle tehlikeye sokma suçunun mağdurunun toplumu oluşturan herkes olduğu kabul edilmektedir. Güçlü Akyürek, "Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma", *Özel Ceza Hukuku*, C:5, 1. Baskı, On İki Levha Yayınevi 2019) 167. TCK m. 180'de düzenlenen suçun somut tehlike suçu olması ve bu yüzden de mağdurun belirli bir

gerçekleştiği hallerde münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu üzerine etki edecek bir neticenin meydana gelmesi halinde söz konusu hükmün uygulanıp uygulanmayacağının değerlendirilmesi gerekir.

Kanaatimizce tehlike suçlarında toplumu oluşturan herkesin mağdur olarak kabul edilmesi, ilgili suçlarda TCK m. 22/6'daki şahsi cezasızlık sebebinin veya cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebebin uygulanması bakımından bir engel değildir.⁶¹ Yukarıda da belirtildiği gibi TCK m. 22/6'daki düzenlemenin uygulanmasının koşulu olarak belirtilen münhasıran kişisel ve ailevi sebepten kaynaklanan neticeden dolayı failin “mağdur” olması ceza hukuku terminolojisindeki mağdurdan farklı bir kavramdır. Bu bakımdan failin taksirli davranışıyla meydana gelen sonuç, yalnızca kişisel ve ailevi olarak faili etkilemesi ve üçüncü kişileri etkilememesi söz konusuysa şahsi cezasızlık sebebi ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebep uygulanmalıdır.

Tehlike suçları için TCK m. 22/6'nın uygulanması bakımından diğer tartışılması gereken mesele taksirli davranışının üçüncü kişilere etki edip etmemesinin hangi ölçütlerle değerlendirilmesi gerektiğidir. Bu kapsamda örneğin TCK m. 171 kapsamında gerçekleşen taksirli davranış sonucu çıkan yangından dolayı failin kendisi ve ailesi dışında üçüncü kişilerin zarar görme tehlikesi TCK m. 22/6'nın uygulanmaması için yeterli midir? Doktrindeki bir görüş TCK m. 171'deki düzenleme için üçüncü kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından bir tehlike oluşmadığı hallerde ilgili hükmün uygulanabileceğini kabul etmektedir.⁶² Yargıtay içtihatları incelendiğinde ise TCK m. 22/6'nın uygulanması için üçüncü kişilerin zarar görüp görmediği konusunda değerlendirme yapıldığını söylemek mümkündür.⁶³ Kanaatimizce TCK m. 22/6'daki

kişi olması gerektiği yönündeki görüş için bkz. Koray Doğan ve Serkan Meraklı, *Trafik Ceza Hukuku*, (4. Baskı, Seçkin Yayınevi 2024) 78.

⁶¹ Benzer şekilde tehlike suçları bakımından uygulanabileceği yönünde bkz. Özgenç, (n 17); Koca ve Üzülmüş, (n 17) 242-243; Tokdemir, (n 17) 155; Demiral Bakırman, (n 19) 139-140.

⁶² Koca ve Üzülmüş, (n 17) 242; Demiral Bakırman, (n 19) 139-140. Belirtmek gerekir ki bu durumlarda esasen TCK m. 22/6'nın uygulanabilirliğiyle ilgili bir sorun değil en başta ilgili suç tipinin gerçekleşip gerçekleşmediğiyle ilgili bir sorun bulunmaktadır.

⁶³ “Sanığın taksirli eylemi ile neden olduğu yangında kendi evinin yanması dışında başkalarının hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından somut bir zararın oluşmaması nedeniyle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 7/2, 5252 sayılı Yasanın 9/3.maddeleri uyarınca yapılacak değerlendirmede 5237 sayılı TCK.nun 22/6.maddesi hükmü de nazara alınarak hukuki durumunun buna göre tayin ve takdiri gerektiğinin gözetilmemesi,” Yargıtay 9 CD, 3305/8513, 22.11.2007. “Oluşa ve tüm dosya kapsamına

düzenleme dikkate alındığında yalnızca üçüncü kişilere yönelik bir tehlikenin bulunması söz konusu düzenlemenin uygulanmaması konusunda bir engel oluşturmamaktadır. TCK m. 22/6'dan dolayı yalnızca fail ve ailesine etki ettiği ancak diğer kişilere yönelik bir zarar oluşturmayıp zarar tehlikesi oluşturduğu hallerde de söz konusu hükmün uygulanması gerekir.

b. Tehlike ve Zarar Suçlarının Gerçekleşmesi Durumunda Hükümün Uygulanabilirliği

Tehlike suçu ve zarar suçunun aynı anda gerçekleştiği hallerde TCK m. 22/6'nın uygulanabilir olup olmadığına da konu kapsamında kısaca değinmek gerekir. Esasen tehlike ve zarar suçunun gerçekleştiği hallerde söz konusu suçlar arasında cezai sorumluluğunun nasıl belirlenmesi gerektiği bağımsız bir çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Bu yüzden de konuyla ilgili var olan tartışmalara ve görüşlere bu çalışmada değinilmeyecektir. Ancak yukarıda içtima ilişkisi kapsamında şahsi cezasızlık sebebinin ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebebin nasıl bir etki

göre, sanığın taksirli eylemi ile sebep olduğu yangında başkalarının hayatı, sağlığı veya mal varlığı bakımından somut bir zararın meydana gelmediği, sadece kendisinin zilyetliğinde bulunan aracın zarar görüp kişisel ve ailevi durumu bakımından artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak şekilde mağdur olduğu anlaşıldığından, 5237 Sayılı T.C.K.nın 22/6. maddesi gereğince ceza verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması,” Yargıtay 9 CD, 5480/ 1631, 09.03.2011. “Taksirli hareket sonucu yanan ev sanığa ait olup, suçtan başkası somut bir zarar görmediğinden olayda, 5237 sayılı TCK.nun 22/6. maddesi hükmünün uygulanıp uygulanmayacağı da tartışılıp değerlendirildikten sonra sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri gerektiğinin gözetilmemesi,” Yargıtay 9 CD, 6502/ 1927, 08.03.2007,. “Sanığın kiracısı olduğu evin çatısının yanmış olması karşısında, yangında sanık dışında başkalarının da zarar gördüğünün anlaşılması nedeniyle somut olayda 5237 sayılı TCK.nun 22/6.maddesinin uygulanma koşullarının oluşmadığı gözetilmeden yazılı şekilde hüküm tesisi,” Yargıtay 9 CD, 7496/3466, 19.04.2007. “Yangının sanığın kendi evi dışında komşusu olan kardeşinin oğluna ait ev ve samanlığa da sirayet ettiğinin anlaşılması karşısında 5237 sayılı TCK.nun 22/6.maddesindeki koşulların gerçekleşmediği ve eylemin aynı Yasanın 171/a maddesinde belirtilen suçu oluşturduğu, sanığın hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden olaya uygun düşmeyen şekilde ceza tayinine yer olmadığına karar verilmesi,” Yargıtay 9 CD, 9230/3423, 18.04.2007. Ancak Yargıtay'ın meydana gelen tehlikeyi dikkate alarak TCK m. 22/6'nın uygulanması gerektiği yönünde karar verdiği daha eski tarihli kararlar da bulunmaktadır. bkz. “Sanığa atılı 765 sayılı TCK.nun 383/1. maddesine uygun eylemin 5237 sayılı TCK.ndaki karşılığı olan 171. maddede yazılı suçun oluşabilmesi için, maddede gösterilen şekilde "başkalarının hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından" somut bir tehlikenin ortaya çıkmış olmasının gerektiği, 4.11.2003 tarihli tutanak ve ekli kroki, sanık ve tanık anlatımları ile tüm dosya kapsamına göre; köyde yaşayan sanığın taksirli eylemi ile neden olduğu yangında başka ev ve binaların uzağında yer alan kendi evi ve ahırının yanması dışında başkalarının hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından bir tehlikenin oluşmadığı gözetilerek, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 7/2, 5252 sayılı Yasanın 9/3. maddeleri uyarınca yapılacak değerlendirmede 5237 sayılı TCK.nun 22/6. maddesi hükmü de nazara alınarak sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri gerektiğinin gözetilmemesi,” Yargıtay 9 CD, 3656/6426, 22.11.2006.

gösterdiğine ilişkin açıklamalar tehlike suçu ve zarar suçunun aynı anda gerçekleştirdiği hallerde de aynı şekilde geçerlidir. Bu kapsamda tehlike ve zarar suçu arasında görünüşte içtima hükümleri kapsamında yalnızca zarar suçundan dolayı ceza verildiği hallerde zarar suçu kapsamında TCK m. 22/6'nın koşulları olduğu takdirde tehlike suçu için TCK m. 22/6'nın koşullarının bulunup bulunmadığına bakılmaksızın zarar suçu için ilgili hüküm uygulanabilir. Ancak tehlike ve zarar suçu arasında fikri içtima veya gerçek içtima hükümlerinin uygulandığı hallerde TCK m. 22/6'nın koşullarının oluşup oluşmadığı ihlal edilen her suç için birbirinden bağımsız şekilde değerlendirilmelidir.

2. TCK m. 85/2 Kapsamında Birden Fazla İnsanın Ölümüne ya da Bir veya Birden Fazla Kişinin Ölümü ile Birlikte Bir veya Birden Fazla Kişinin Yaralanması ile TCK m. 89/4 Kapsamında Birden Fazla Kişinin Yaralanması Durumunda TCK m. 22/6'nın Uygulanabilirliği

Konuyla ilgili problem arz eden diğer bir mesele taksirli bir davranış nedeniyle bir veya birden fazla kişinin ölmesi ve/veya birden fazla kişinin yaralanması durumunda söz konusu hükmün uygulanmasının mümkün olup olmadığıdır. Bu kapsamda birden fazla kişinin ölmesi ve bir veya birden fazla kişinin ölmesiyle birlikte gerçekleşen bir veya birden fazla taksirle yaralama suçunun gerçekleşmesi durumunda faile iki yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmedileceği TCK m. 85/2'de düzenlenmiştir. Taksirli davranış nedeniyle birden fazla kişinin yaralanması durumunda altı aydan üç yıla kadar hapis cezası hükmedileceği TCK m. 89/4'te düzenlenmiştir. Taksirli işlenen suçtan dolayı TCK m. 22/6 kapsamında değerlendirilmeyecek bir kişinin mağdur olduğu haller kapsamında verilen örneklerin çoğu söz konusu düzenlemelerle ilgilidir. Ayrıca belirtmek gerekir ki doktrinde bir görüş TCK m. 22/6'daki düzenlemenin üçüncü kişinin mağdur olması durumunda şahsi cezasızlık sebebinin veya cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebebin uygulanmasını engellemediğini ancak TCK m. 85/2 ve TCK m. 89/4'ün engellediğini kabul etmektedir.⁶⁴ Bu yüzden üçüncü kişilerin mağdur olması durumunda TCK m. 85/2 ve TCK m. 89/4'teki düzenlemelerin TCK m. 22/6'nın uygulanmasını engelleyip engellemediğini tespit etmek için hukuki niteliklerinin belirlenmesi gerekir.

⁶⁴ Kan, (n 18) 718-719; Hakeri, (n 17) 263; Bacaksız ve Bayzit, (n 16) 503.

TCK m. 85/2 ve TCK m. 89/4 ile ilgili doktrindeki görüşler incelendiğinde söz konusu düzenlemelerin suçun nitelikli hali⁶⁵, netice sebebiyle ağırlaşmış hali⁶⁶ ve özel bir içtima kuralı⁶⁷ olduğu yönünde çeşitli görüşlerin bulunduğunu görmek mümkündür. Yukarıda da açıklandığı gibi suç tipleri arasında görünüşte içtima ilişkisinin bulunması ve fikri içtima ilişkisinin bulunması şahsi cezasızlık sebebi ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebebin uygulanması bakımından farklılık arz etmektedir. Bu kapsamda suçun temel hali ile nitelikli hali arasındaki ilişki ve temel suç tipiyle netice sebebiyle ağırlaşmış suç tipi arasındaki ilişki görünüşte içtima ilişkisidir ve söz konusu görüşün kabul edilmesi durumunda, TCK m. 85/2 ve TCK m. 89/4 kapsamında gerçekleşen taksirle öldürme ve/veya yaralamanın tek bir ihlalmiş gibi değerlendirilmesi gerekliliği ortaya çıkar. Bu düşüncenin kabulüyle birlikte Yargıtay'ın yerleşik içtihadına göre TCK m. 22/6'nın koşullarını taşımayan bir kişinin bile mağdur olması durumunda ilgili hükmün uygulanmaması gerekirdi. Eğer söz konusu düzenleme özel bir içtima kuralıysa yukarıda bahsedildiği gibi ihlal edilen her suçun cezalandırılabilirlik koşullarını taşıyıp taşımadığının birbirinden bağımsız değerlendirilmesi gerekir. Bu yüzden de her taksirle öldürme ve/veya yaralama için TCK m. 22/6'nın koşullarının oluşup oluşmadığının ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekir.

Kanaatimizce söz konusu düzenleme özel bir içtima kuralı niteliğindedir. Öncelikle görünüşte içtima ilişkisi söz konusu olması için haksızlık ve kusur içeriği

⁶⁵ “Öte yandan, TCK'nın 85. maddesinin ikinci fıkrasında birden ziyade kişinin ölümü ya da bir kişinin ölümüyle birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına sebebiyet verilmesi, taksirle ölüme neden olma suçunun daha fazla cezayı gerektiren nitelikli hâli olarak düzenlenmiştir.” Yargıtay CGK, 12-636/431, 16.10.2018. Büşra Demiral Bakırman, (n 19) 142; Tezcan, Erdem ve Önok, (n 43) 182 ve s. 257; Mustafa Artunç, “Taksirle İnsan Öldürme Suçu”, 2007, Mayıs S: 9, THD, 81, 93; Apaydın, (n 42) 45; Serap Kaygusuz, *Taksirle Öldürme, Taksirle Yaralama, Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçları*, (3. Baskı, Adalet Yayınevi) 959; Gökcan ve Artuç, (n 17) 456.

⁶⁶ Veli Özer Özbek, “Netice Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar”, 2007, S:4, CHD, 223, 227; Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (9. Baskı, Yetkin Yayınevi 2020) 457.

⁶⁷ Mahmut Koca, “Suçun Özel Görünüş Şekillerine İlişkin Yargıtay İçtihatlarının Değerlendirilmesi”, C:3, S:2, CHKD, 103, 117; Neslihan Göktürk, “Türk Ceza Kanununun 85. Maddesinin İkinci Fıkrasının Hukuki Niteliği ve Bağlantılı Sorunları”, 2022, C: 26, S:4, AHBVÜHFD, 253, 254; Ahmet Hulusi Akkaş, “TCK'nın 85'inci maddesinin İkinci Fıkrası İle İlgili Yargıtay Kararının Değerlendirilmesi”, Feridun Yenisey, Ayşen Nuhoglu, İzzet Özgenç, Adem Sözüer, Faruk Turhan (edt), *Dr.Dr. h.c. Silvia Tellenbach'a Armağan*, (1. Baskı, Seçkin Yayınevi 2018), s.78; Bulut, (n 49) 90; Bekar, (n 43) 112; Yağız Yavuz, *Suçun Nitelikli Unsurları*, (1. Baskı, On İki Levha Yayınevi 2023) 214; Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen, Mehmet Emin Alşahin ve Kerim Çakır, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, (21. Baskı, Adalet Yayınevi 2024) 161; Gökçen, (n 17) 52vd.; Bandır, (n 51) 325.

olarak suçlardan birinin diğer gerçekleşen suçları tüketiyor olması gerekir. Oysaki TCK m. 85/2 veya 89/4 kapsamındaki düzenlemeler incelendiğinde özellikle de birden fazla gerçekleşen öldürme söz konusu olduğunda hangisinin suçun temel şekli hangisinin suçun nitelikli hali olduğunu söylemek mümkün değildir.⁶⁸ Aynı durumun netice sebebiyle ağırlaşmış hal bakımından da geçerli olduğunu söylemek mümkündür. Diğer yandan suçun temel haliyle suçun nitelikli halinin mağdurunun aynı kişi olması gerekir. Oysaki söz konusu düzenlemede farklı bir kişinin mağdur olması nedeniyle gerçekleşen taksirle öldürme ve/veya yaralama suçlarından tek bir ceza belirlenmektedir. Ayrıca belirtmek gerekir ki TCK m. 89/5'te var olan düzenlemeye göre adi taksirle işlenen taksirle yaralama suçlarının soruşturulması ve kovuşturulması için şikayet şartı düzenlenmişken, TCK m. 89/1'in dışında gerçekleşen bilinçli taksirle işlenen taksirle yaralama suçlarının re'sen soruşturulup kovuşturulacağı düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm uyarınca TCK m. 89/4 kapsamında gerçekleştirilen adi taksirle işlenen yaralama suçları için şikâyet şartının bulunduğunu söylemek mümkündür. Bu yüzden de TCK m. 89/4 hükmünün uygulanması bakımından gerçekleşen taksirle yaralamaların şikâyet şartının gerçekleşip gerçekleşmediğinin birbirinden bağımsız değerlendirilmesi gerekir.⁶⁹ Bu ise TCK m. 89/4'ün niteliğini ve aynı şekilde düzenlenmiş olan TCK m. 85/2'nin hukuki niteliğinin özel bir suçların içtimaı kuralı olduğunu göstermektedir. TCK m. 89/4⁷⁰ aynı neviden fikri içtima için özel bir düzenleme niteliğine sahipken, TCK m. 85/2⁷¹ birden fazla taksirle öldürme suçu söz konusu olduğunda aynı neviden fikri içtima, taksirle öldürme ile birlikte taksirle yaralama suçunun gerçekleştiği hallerde farklı neviden fikri içtima niteliğine sahiptir. Kanaatimizce TCK m. 85/2'nin ve TCK m. 89/4'ün bu şekilde formüle edilmesinin nedeni özellikle de birden fazla kişinin ölmesi gibi durumlarda fikri içtima hükümlerinin uygulanmasının meydana gelen haksızlığın yeterli şekilde cezalandırılmasına engel olmasından kaynaklanmaktadır.⁷²

⁶⁸ Bandır, (n 51) 324.

⁶⁹ Ibid 324.

⁷⁰ Aynı yönde bkz. Ali Kemal Yıldız, "Taksirle Yaralama", 2014, C:9, S:119-120; BAÜHFD, 65, 94

⁷¹ Aynı yönde bkz. Ali Kemal Yıldız, "Taksirle Öldürme", 2013, C:8, S:2, ERÜHFD, 257, 277; Göktürk, (n 66) 254.

⁷² Göktürk, (n 67) 254.

Yargıtay'ın yerleşik içtihatları incelendiğinde özellikle TCK m. 85/2'nin uygulanması için gerçekleşen taksirle yaralama için şikâyet şartı gerçekleşmediği hallerde TCK m. 85/2'den dolayı cezalandırmanın mümkün olmadığını kabul etmektedir.⁷³ Bu bakımdan esasen gerçekleşen her bir suçun ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğini ve bu yüzden de söz konusu düzenlemenin hukuki niteliğini şikâyet bakımından özel bir içtima kuralı olarak (zımnen) değerlendirdiğini söylemek mümkündür. Benzer şekilde TCK m. 89/4 bakımından uzlaştırma söz konusu olduğunda her bir taksirle yaralama suçu için birbirinden bağımsız uzlaştırma yapılması gerektiğinin Yargıtay tarafından kabul edildiği görülmektedir.⁷⁴ Ancak konumuz bakımından Yargıtay'ın içtihatları incelendiğinde söz konusu değerlendirmelerden farklı bir sonuca ulaştığı görülmektedir. Yargıtay, birden fazla taksirle öldürme ve/veya yaralama suçlarının bulunduğu hallerde mağdurlardan birinin TCK m. 22/6'daki koşulları

⁷³ Taksirle yaralama suçu için şikâyetin gerçekleşmiş olması nedeniyle TCK m. 85/2'nin uygulanması gerektiği yönünde bkz. Yargıtay CGK, 12-1196/415, 09.05.2019; Yargıtay CGK, 9-254/31, 05.04.2011; Yargıtay CGK, 9-104/ 216, 29.04.2014. TCK m. 89/5 kapsamında re'sen soruşturulması ve kovuşturulması gereken durumlarda taksirle öldürme ve yaralama suçları için şikâyet şartı aranmadan TCK m. 85/2'nin uygulanması gerektiği yönünde bkz. Yargıtay 12 CD, 8301/3980, 17.04.2025; Yargıtay 12 CD, 5586/4977, 14.11.2023; Yargıtay CGK, 12-636/431, 16.10.2018. Benzer şekilde TCK m. 89/4 kapsamında gerçekleşen adi taksirle yaralama suçlarında her bir taksirle yaralama suçu için şikâyetin bulunması gerektiği yönünde bkz. Yargıtay 12 CD, 417/8490, 09.09.2019; Yargıtay 12 CD, 4831/2107, 27.02.2020.

⁷⁴ “Taksirle katılan ... ile şikâyetçi ...'nın basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek derecede yaralanmalarına sebep olmak suçundan sanık hakkında yapılan yargılama neticesinde, anılan suçun CMK'nın 253. maddesi uyarınca uzlaşma hükümlerine tâbi olması nedeniyle soruşturma evresinde sanığa ve katılan ... ile şikâyetçi ...'ya uzlaşma teklif edildiği, sanık ile katılan ...'in uzlaşmak istediklerine yönelik beyanda bulunmalarına rağmen şikâyetçi ...'nın usulüne uygun olarak yapılan uzlaşma teklifine üç gün içerisinde yanıt vermemesi nedeniyle uzlaşma teklifini reddetmiş sayıldığı, Cumhuriyet savcılığınca CMK 253/7.maddesi gereğince usulüne uygun teklif yapılmasına rağmen taraflardan birinin teklifi kabul etmemesi nedeniyle ayrıca katılan ... ile sanık arasında uzlaştırma yoluna gidilemeyeceğinden bahisle 89/4. maddeleri uyarınca cezalandırılması talebiyle hakkında kamu davası açılan sanığın aynı suçtan mahkûmiyetine karar verildiği anlaşılan olayda;

Uzlaştırma kurumuna tabi olması için yasal engel bulunmayan TCK'nın 89/4.maddesi kapsamında görülmekte olan dava kapsamında; her bir (suçun) mağdur(un), diğerlerinden bağımsız olarak ayrıca uzlaşabileceğinde ve birden fazla mağdur ya da suçtan zarar görenin bulunduğu hallerde, bunlardan sadece birisi uzlaşmayı kabul etmez ise sanığın eyleminin anılan Kanun'un 89/4. maddesi değil ve fakat 89/1(2-3). maddeleri bağlamında tartışılıp değerlendirilmesi gerektiğinde kuşku bulunmadığından Yerel Mahkeme hükmünün, uzlaşmak isteyen sanık ile uzlaşmak isteyen katılan ... arasında uzlaştırma işlemleri yapılıp tamamlanarak uzlaşma sağlanması hâlinde sonucuna göre sanığın hukuki durumunun değerlendirilmesinde zorunluluk bulunması nedenleriyle bozulmasına karar verilmelidir.” Yargıtay CGK, 383/330, , 06.11.2024. Aynı yönde bkz. Meral Ekici Şahin ve Kürşat Yemenici, “6763 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Işığında Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma”, 2018, C:13, S:1, ERÜHFD, 445, 489

taşımadığı hallerde söz konusu neticelerin bölünemeyeceğini kabul ederek tüm suçlardan dolayı mahkûmiyet kararı verilmesi gerektiğini kabul etmektedir.⁷⁵ Dahası Yargıtay'ın konu kapsamında şikâyet şartının aranıp aranmadığının ve TCK m. 22/6'nın uygulanıp uygulanmayacağına birlikte değerlendirildiği olaylarda, taksirle yaralama için şikâyetin gerçekleşip gerçekleşmediğini incelemekle birlikte eğer şikâyet şartı gerçekleşmişse neticelerin bölünemeyeceği için şahsi cezasızlık sebebinin uygulanmaması gerektiği yönde karar verdiği görülmektedir.⁷⁶

Söz konusu kararlarda yer alan neticenin bölünemeyeceğine ilişkin ifade esasen gerçekleşen taksirli suçların birbirinden bağımsız şekilde değerlendirilemeyeceğini ifade etmek için kullanıldığını söylemek mümkündür. Bu kapsamda esasen gerçekleştirilen neticelerin bu şekilde bir teklik oluşturduğuna ifade edilmesi TCK m. 85/2 ve TCK m. 89/4 kapsamında gerçekleştirilen öldürme ve yaralama suçlarının görünüşte içtima kapsamında tek bir ihlal oluşturduğunu ve bu kapsamda gerçekleştirilen öldürme ve yaralamaların birbirinden bağımsız değerlendirilemeyeceği anlamına gelecek şekilde ifade edilmektedir. Bu yüzden de bu görüşe göre TCK m. 85/2 ve TCK m. 89/4 ile gerçekleşen öldürme ve yaralamalar arasındaki ilişkinin görünüşte içtima ilişkisi şeklinde anlaşılması gerekirdi. Oysaki şikâyet ve uzlaştırma söz konusu olduğunda söz konusu yaralamaların birbirinden bağımsız değerlendirilmesi gerçekleştirilen öldürme ve yaralama suçları arasında fıkri içtima ilişkisi olduğuna ilişkin bir değerlendirmedir.

Yukarıda görüldüğü gibi Yargıtay'ın TCK m. 85/2 ve 89/4 ile ilgili şikâyet, şahsi cezasızlık sebebi ve uzlaştırma konularındaki yerleşik içtihatlarında düzenlemenin

⁷⁵ Yargıtay 12 CD, 12218/7217, 05.12.2024; Yargıtay 12 CD, 29087/25872, 17.12.2014.

⁷⁶ “1- Olay nedeniyle yaralanan mağdurların şikâyetçi olmaması karşısında, sanıkların bir kişinin ölümünden sorumlu tutulması gerektiği ve eylemlerinin TCK'nın 85/1. maddesine uyduğu düşünülmeyen anılan Kanun'un 85/2. maddesi uyarınca cezalandırılmaları,” Yargıtay 9 CD, 6778/12571, 15.12.2009; “TCK'nın 85. maddesinin ikinci fıkrasında birden ziyade kişinin ölümü ya da bir kişinin ölümüyle birlikte en az biri şikâyetçi olmak şartıyla bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına sebebiyet verilmesi, taksirle ölüme neden olma suçunun daha fazla cezayı gerektiren nitelikli hâli olarak düzenlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen suçta taksirli fiil tek olmakla birlikte, birden fazla kişinin ölümü ya da bir kişinin ölümüyle, en az biri şikâyetçi olmak şartıyla bir veya daha fazla kişinin yaralanması şeklinde meydana gelen iki sonuç cezalandırılmaktadır. TCK'nın 85. maddesinin ikinci fıkrasında maddesinde, taksirle yaralama ve ölüm şeklinde netice ikiye bölünerek bunların biri hakkında TCK'nın 22. maddesinin altıncı fıkrasının uygulanması mümkün değildir. Ancak sanık ve ölenler arasındaki akrabalık ilişkisi, temel cezanın belirlenmesinde dikkate alınabilecektir.” Yargıtay CGK, 12-303/ 615. Benzer yönde bkz. Yargıtay CGK, 9-104/216, 29.04.2014; Yargıtay 12 CD, 14451/144, 10.01.2017.

hukuki niteliği konusunda çelişkili kararları bulunmaktadır. Bu ise söz konusu düzenlemelerin hukuki niteliğinin ne olduğu konusunda büyük bir belirsizlik yaratmaktadır.⁷⁷ Yukarıda görüldüğü gibi şikâyet ve uzlaştırma söz konusu olduğunda işlenen suç tipleri için her iki düzenlemenin de bölünebildiği kabul edilmesine rağmen TCK m. 22/6 söz konusu olduğunda bu suçların bölünemeyeceği kabul edilmiştir. Bu bakımdan Yargıtay'ın söz konusu düzenlemeye yönelik içtihatları hem fail için TCK m. 3'e aykırı bir şekilde ölçüsüz bir ceza hükmedilmesine sebep olmaktadır hem de TCK m. 85/2 ve 89/4 ile ilgili yapılan değerlendirmeler hukuk devleti ve kanunilik ilkesinin en temel ilkelerinden biri olan belirlilik ilkesiyle bağdaşmamaktadır.⁷⁸

Kanaatimizce TCK m. 85/2 ve TCK m. 89/4'teki düzenlemelerin hukuki niteliği özel bir fikri ıçtima kuralı olduğu için TCK m. 22/6'nın koşullarını mağdurlardan birinin veya birkaçının taşımadığı durumlarda uygulanmasını engelleyen hukuki nitelikleri bulunmamaktadır. Bu yüzden de örneğin A, oğlu B ile yolculuk yaparken taksirli hareketi sonucu C'nin aracına çarpması ve B ve C'nin ölmesi durumunda, B'nin ölümü nedeniyle

⁷⁷ Doktrinde benzer şekilde şikâyet ve şahsi cezasızlık sebebi bakımından TCK m. 85/2'nin uygulanmasının şikâyet bakımından hatalı olduğu yönünde ve Yargıtay'ın içtihadının hukuka aykırı olduğu yönündeki görüş için bkz. Tokdemir, (n 17) 170vd..

⁷⁸ Bu husus Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun şahsi cezasızlık sebebiyle ilgili vermiş olduğu kararda karşı oy gerekçesinde isabetli şekilde belirtilmiştir. *“hukuk devleti, kusur ve hümanizm gibi evrensel ilkelere dayalı olarak, insan onurunu, bireyin hak ve özgürlüklerini korumak, suçluyu sosyalleştirip tekrar topluma kazandırmak ve aynı zamanda bireyi ve toplumu suça karşı korumak olan çağdaş ceza hukukunun ifadesini oluşturan ceza kanunu ile toplumsal ihtiyaçlara cevap vermeye çalışan kanun koyucu, yakınlarını kaybeden faillerin ailevi olarak yaşadıkları ızdıraba TCK'nın 22/6 maddesi ile seyirci kalmayarak somut olayın özelliğine göre anılan maddedeki koşulların gerçekleşip gerçekleşmediğini mahkemenin takdirine bırakmasına karşın, aynı olayda TCK'nın 22/6 maddesi kapsamına girmeyen başkalarının da yaralanmış olması nedeniyle TCK'nın 85/2 maddesi kapsamına giren eylemin bölünemeyeceğinden bahisle yakınlarını kaybeden failin ızdırabına seyirci kalınmasının anılan maddenin düzenleniş amacına ve ruhuna aykırı olacağı gibi ceza hukukunun en temel ilkelerinden olan kanunilik ve hakkaniyet hukuk devleti, kusur ve hümanizm gibi evrensel ilkelere dayalı olarak, insan onurunu, bireyin hak ve özgürlüklerini korumak, suçluyu sosyalleştirip tekrar topluma kazandırmak ve aynı zamanda bireyi ve toplumu suça karşı korumak olan çağdaş ceza hukukunun ifadesini oluşturan ceza kanunu ile toplumsal ihtiyaçlara cevap vermeye çalışan kanun koyucu, yakınlarını kaybeden faillerin ailevi olarak yaşadıkları ızdıraba TCK'nın 22/6 maddesi ile seyirci kalmayarak somut olayın özelliğine göre anılan maddedeki koşulların gerçekleşip gerçekleşmediğini mahkemenin takdirine bırakmasına karşın, aynı olayda TCK'nın 22/6 maddesi kapsamına girmeyen başkalarının da yaralanmış olması nedeniyle TCK'nın 85/2 maddesi kapsamına giren eylemin bölünemeyeceğinden bahisle yakınlarını kaybeden failin ızdırabına seyirci kalınmasının anılan maddenin düzenleniş amacına ve ruhuna aykırı olacağı gibi ceza hukukunun en temel ilkelerinden olan kanunilik ve hakkaniyet ilkelerine ve ayrıca Yargıtay'ın benzer olaylardaki yerleşik uygulamalarına da aykırı olacağı açıktır.”* Yargıtay CGK, 636/431, 16.10.2018,.

şahsi cezasızlık sebebinin uygulanması ve yalnızca C'nin ölümü nedeniyle TCK m. 85/1'den dolayı hüküm verilmesi mümkündür. Ancak belirtmek gerekir ki TCK m. 85/2 ve TCK m. 89/4 söz konusu olduğunda bilinçli taksirle gerçekleşen öldürme ve yaralama suçlarında tüm bilinçli taksirle öldürme ve/veya yaralamalar hakkında tek bir cezaya hükmedileceği için TCK m. 22/6'daki cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebebin uygulanması mümkün değildir. Bu durumda ise TCK m. 85/2 ve TCK m. 89/4'ün bilinçli taksirle gerçekleşmesi ve aralarında TCK m. 22/6'nın koşullarına sahip bir veya birden fazla kişinin bulunması cezanın daha alt sınırdan belirlenmesi bakımından dikkate alınabilir. Belirtmek gerekir ki bilinçli taksir bakımından TCK m. 85/2 ve TCK m. 89/4 söz konusu olduğunda bu sonuca ulaşmış olmamız şahsi cezasızlık sebebi ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebeplerin ihlal edilen her suç bakımından birbirinden bağımsız değerlendirilmesi gerektiğine yönelik kabul ettiğimiz düşünceyle çelişmemektedir. TCK m. 85/2 ve 89/4'te ihlâl edilen her suç için ortak bir cezanın belirlenmesine yönelik istisnai düzenlemenin bulunması söz konusu suçlarda bu sonuca ulaşmamıza neden olmaktadır. Bunun dışındaki hallerde her suç için yine TCK m. 22/6'nın birbirinden bağımsız değerlendirilmesi gerekir. Örneğin tek fiille bilinçli taksirle işlenen taksirle öldürme suçuyla birlikte (taksirle öldürme veya taksirle yaralama suçu dışında) başka bir suç tipinin kasten veya taksirle ihlal edilmesi durumunda fikri içtima kapsamında en ağır cezanın taksirle öldürme suçu olması ve TCK m. 22/6'nın koşullarının oluşması halinde fikri içtima kapsamında bilinçli taksirle öldürme suçundan somut ceza belirlenirken cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebebin uygulanması gerekir.

C. Yerleşik İçtihadın Ortaya Çıkardığı Sorunlar ve Çözüm Önerisi

Buraya kadar yapılan açıklamalar göstermektedir ki TCK m. 22/6'nın bu niteliğe sahip olmayan kişiler söz konusu olduğunda hiçbir zaman uygulanamayacağı görüşünün kabul edilmesini gerektirecek kanuni düzenleme esasen bulunmamaktadır. Bu yüzden de söz konusu mesele yalnızca ilgili hükmün Yargıtay ve doktrin tarafından daraltıcı şekilde yorumlanmasından kaynaklanmaktadır. Ancak belirtmek gerekir ki Yargıtay ve doktrin tarafından yapılan bu yorum nedeniyle TCK m. 22/6 kapsamına giren fail ve mağdur ilişkisinin yanında bu kapsama girmeyen üçüncü kişinin veya kişilerin mağdur olduğunda

her durumda uygulanamaz olması hakkaniyetli olmayan bazı sonuçlara neden olmaktadır.⁷⁹ Özellikle de TCK m. 22/6 kapsamındaki bir taksirle öldürme suçunun yanında bu kapsama girmeyen üçüncü bir kişi yaralandığında, bunun isabetsiz olduğu daha da açık görülmektedir. Örneğin adi taksirli davranışından kaynaklı A'nın kullandığı aracın C'nin aracına çarpması sonucu A'nın kardeşi B'nin öldüğü, C'nin ise olayı küçük birkaç sıyrıkla atlattığını farz edelim. Bu durumda sadece C'nin hafif bir şekilde yaralanması olayın haksızlık içeriğine önemli bir katkı yapmasa bile C, hafif şekilde yaralandığı için, B'nin ölmesi nedeniyle aslında uygulanabilecek olan şahsi cezasızlık sebebi artık uygulanamamaktadır. Ayrıca diğer koşullar da bulunduğu (örneğin yukarıda değinilmiş olan şikâyetin bulunduğu) takdirde TCK m. 85/2'deki düzenleme gereğince failin cezalandırılması sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu ise failin ölçüsüz bir şekilde cezalandırılmasına neden olmaktadır. Diğer yandan TCK m. 22/6 kapsamında olmayan kişilerin mağdur olması durumunun bu şekilde uygulanması TCK m. 85/2 ve TCK m. 89/4 için haklı olarak şikâyet şartı arandığından bahsetmiş olduğumuz örnek için daha da ölçülü olmayan sonuçlara neden olabilmektedir. Yukarıdaki örnek olaydaki gibi A'nın adi taksiri sonucunda kardeşi B'nin ölmesi ve TCK m. 22/6 kapsamında A ile bir ilişkisi olmayan C'nin hafif şekilde yaralanması durumunda TCK m. 85/2'nin uygulanabilmesi için mağdur C'nin şikâyeti gereklidir. C'nin şikâyet hakkını kullanmadığı veya kullandıktan sonra geri aldığı durumlarda da artık fail yalnızca TCK m. 85/1'den dolayı sorumlu olması gerekirdi. Ancak fail yalnızca TCK 85/1'den dolayı cezalandırılrsa bile C mağdur olduğu için TCK m. 22/6'daki şahsi cezasızlık sebebinin uygulanmaması gerekirdi.⁸⁰ Yukarıdaki aktardığımız baskın görüş ve Yargıtay uygulamasında olduğu gibi

⁷⁹ Söz konu uygulamanın hakkaniyetli olmadığı yönündeki görüş için bkz. Kan, (n 18) 704.

⁸⁰ Ancak bu durumlarda Yargıtay'ın taksirle öldürmenin yanında taksirle yaralama söz konusu olduğunda TCK 85/2'nin uygulanması yerine şikâyetin olmaması nedeniyle gerçekleştirilen taksirle öldürme suçunu nedeniyle şahsi cezasızlık sebebinin uyguladığı görülmektedir. “...Dosya içeriğine göre olay günü saat 18.20 sıralarında sanık ... 'un sevk ve idaresindeki aracı ile bankette durmakta iken orta refüj aralığından U dönüşü yapmak üzere doğrultu değiştirdiği sırada, aynı yönde arkadan sol şerit üzerinden gelmekte olan sanık ...'ın yönetimindeki kamyon ile çarpışması şeklinde meydana gelen olayda, sanık ...'un aracında bulunan eşi Kevser Yorğun'un öldüğü ve aynı araçta bulunan dört kişinin yaralandığı, sanık ... hakkında hiç kimsenin şikâyetçi olmadığı anlaşılmakla, ...'un eylemin 85/1. maddesi kapsamında kaldığı ve sanığın kişisel ve ailevi durumu bakımından artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açtığı kabulü ile sanık ... hakkında TCK'nın 22/6 maddesi uygulanarak ceza verilmesine yer olmadığına dair hüküm kurulması gerekirken, TCK'nın 22/6. maddesinin uygulanma koşullarının gerçekleşmediğinden bahisle sanığın cezalandırılmasına karar verilmesi,” Yargıtay 12 CD, 493/6819, 28.05.2019 .

TCK m. 22/6 kapsamına girmeyen üçüncü bir kişinin bulunduğu durumlarda ise üçüncü kişiye karşı işlenen suçun cezalandırılabilir olup olmamasına ayrıca dikkat edilmesi ise savunulan görüşle tutarsızlık oluşturacaktır. Mağdur kavramı maddi ceza hukukuna ait bir kavramdır ve failin bir suçtan dolayı muhakeme koşullarındaki eksiklik nedeniyle cezalandırılmamasının mağdurluk bakımından etkisinin bulunmaması gerekirdi. Ancak bu durumlarda ise Yargıtay fail ile ailevi yakınlık nedeniyle TCK m. 22/6 hükmünün uygulanamayacağı kişilerin şikâyetçi olmaması veya şikayetten vazgeçmesi halinde şahsi cezasızlık sebebinin yine de uygulanması gerektiğini kabul etmektedir.⁸¹ Yukarıda da değinilmiş olduğu gibi bu durum ise belirlilik ilkesini ihlal etmektedir.

TCK m. 22/6'nın niteliklerini taşımayan bir kişinin mağdur olduğu hallerde ilgili hükmün uygulanmasını engelleyen ne genel hükümlerde ne de özel hükümlerde bir düzenleme bulunmamasına rağmen özellikle de TCK m. 22/6'nın en çok uygulama alanı olan taksirle öldürme (TCK m. 85/2) ve taksirle yaralama (TCK m.89/4) suçları söz konusu olduğunda ilgili hükmün uygulanmamasının oldukça tutarsız olduğunu söylemek mümkündür. Bu yüzden de kanaatimizce TCK m. 22/6'daki "*münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından*" ifadesinin yalnızca tek bir işlenen suç için fail ve mağdur arasındaki kişisel ve ailevi ilişki bakımından uygulanabilir olduğu şeklinde anlaşılması gerekir. Bu durumda da kişisel ve ailevi durum bakımından neticenin faile etkisi her mağdur için ayrı ayrı değerlendirilerek TCK m. 22/6'nın uygulanıp uygulanmayacağı tespit edilmelidir.

Çalışma kapsamında varmış olduğumuz sonuçları bir örneğe uyguladığımızda, A'nın adi taksirle kardeşi B'nin ölümüne neden olması ve TCK m. 22/6'daki nitelikleri taşımayan C'nin hafif bir şekilde yaralanması durumunda kabul etmiş olduğumuz görüşe göre TCK m. 22/6 ve TCK m. 85/2'nin uygulanmasında şu ihtimaller ortaya çıkmaktadır:

1. İhtimal: B'nin ölmesi nedeniyle şahsi cezasızlık sebebinin uygulanmadığı ve C'ye yönelik yaralamanın cezalandırılabilir olduğu (örneğin şikayet şartının gerçekleştiği) durumlarda, A, TCK m. 85/2'den cezalandırılmalıdır.

⁸¹ Yargıtay 12 CD, 493/ K:6819, 28.05.2019. Doktrinde bu yöndeki görüş için bkz. Gökcan ve Artuç, (n 17) 456-457.

2. İhtimal: B'nin ölümüyle ilgili şahsi cezasızlık sebebi hükümlerinin uygulanmadığı ve C'nin yaralanması nedeniyle A'nın cezalandırılmadığı durumlarda (örneğin şikâyet şartının gerçekleşmemesi), A, TCK m. 85/1'e göre cezalandırılmalıdır.

3. İhtimal: B hakkında şahsi cezasızlık sebebinin uygulanabilir olduğu ve C'nin davranışının cezalandırılabilir olduğu (örneğin şikâyet şartının gerçekleştiği) durumda, A'nın yalnızca taksirle yaralamadan (TCK m. 89/1'den) cezalandırılması gerekir.

4. İhtimal: B'nin ölümü nedeniyle şahsi cezasızlık sebebinin uygulanabildiği ve C'nin yaralanması nedeniyle cezalandırılmadığı (Örneğin şikâyet şartının gerçekleşmediği) durumlarda, A'nın iki suçtan da cezalandırılmaması gerekir.

SONUÇ

TCK m. 22/6'da taksirli suçlar söz konusu olduğunda meydana gelen neticenin failin kişisel ve ailevi durumu bakımından etki etmesi nedeniyle failin adeta mağdur olduğu durumda adi taksir söz konusu olduğunda faile bir ceza verilmemesi, bilinçli taksir söz konusu olduğundaysa cezada indirim yapılmasına yönelik düzenleme yapılmıştır. Söz konusu düzenleme Yargıtay ve doktrinde ağırlıklı olarak adi taksir için şahsi cezasızlık sebebi, bilinçli taksir içinse cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebep olarak kabul edilmektedir. İlgili hükmün uygulanması için taksirle işlenen bir suçun bulunması, meydana gelen neticenin münhasıran faile kişisel ve ailevi olarak etki etmesi ve meydana gelen neticeden dolayı failin adeta mağdur olarak etkilenmesi gerekir. Yargıtay ve doktrinde ağırlıklı olarak ilgili düzenlemenin koşulu olarak TCK m. 22/6'daki koşulları taşımayan üçüncü kişilerin mağdur olması durumunda ilgili hükmün uygulanmayacağı kabul edilmektedir. Genel hükümler kapsamındaki düzenlemeler incelendiğinde öncelikle TCK m. 22/6'nın lafzının üçüncü kişilerin mağdur olduğunda ilgili düzenlemenin doğrudan uygulanmasını engelleyecek niteliğe sahip olmadığını söylemek mümkündür. Diğer yandan içtima ilişkisi söz konusu olduğunda gerçekleşen suç tiplerinden dolayı cezai sorumluluğun belirlenmesi bakımından her suç için TCK m. 22/6 birbirinden ayrı değerlendirilmesi gerekirken, görünüşte içtima söz konusu olduğunda yalnızca mahkûmiyetin temelini oluşturan suç için TCK m. 22/6'nın söz konusu olup

olmadığı incelenmektedir. Özel hükümlerdeki düzenlemeler incelendiğindeyse tehlike suçları bakımından söz konusu düzenlemenin uygulanabileceğini bu bakımdan üçüncü kişilerin zarara uğramaması gerektiğini söylemek mümkündür. Son olarak esas konuyla ilgili tartışmalı mesele TCK m. 85/2 ve TCK m. 89/4'te bulunan birden fazla öldürme ve/veya yaralama suçuyla ilgili mevcut düzenlemelerdir. Yargıtay uygulamasına baktığımızda ilgili düzenlemelerin hukuki niteliği konusunda şikayet, uzlaştırma ve şahsi cezasızlık sebebi bakımından birbiriyle çelişkili şekilde kararlar vermektedir. Bu kapsamda şikayet ve uzlaştırma söz konusu olduğunda taksirle öldürme ve yaralamaları birbirinden bağımsız değerlendirmektedir, şahsi cezasızlık sebebi söz konusu olduğunda tek bir ihlalmiş gibi değerlendirmektedir. Oysaki hem TCK m. 85/2'nin hem de TCK m. 89/4'ün hukuki niteliğinin özel içtima kuralıdır ve bu yüzden işlenen her taksirle yaralama ve öldürme suçu için cezalandırılabilirlik koşulunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin birbirinden bağımsız değerlendirilmesi gerekir. Bu yüzden de TCK m. 22/6 kapsamında değerlendirilemeyecek üçüncü kişilerin mağdur olduğu hallerde de söz konusu düzenlemenin uygulanabilmesi mümkündür.

KAYNAKÇA

Akbulut B, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (11. Baskı, Adalet Yayınevi 2024).

Akkaş A H, “TCK’nın 85’inci maddesinin İkinci Fıkrası ile İlgili Yargıtay Kararının Değerlendirilmesi”, Feridun Yenisey, Ayşen Nuhoglu, İzzet Özgenç, Adem Sözüer, Faruk Turhan (edt), *Dr.Dr. h.c. Silvia Tellenbach’a Armağan*, (1. Baskı, Seçkin Yayınevi 2018).

Akyürek G, “Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma”, *Özel Ceza Hukuku*, C:5, 1. Baskı, On İki Levha Yayınevi 2019).

Albrecht H J, “§ 60 Absehen von Strafe”, *Nomos Kommentar STGB*, (6. Auflage, Baden-Baden, 2023), § 60.

Apaydın C, “Taksirle Öldürme Suçu”, 2011, S:1, Suç ve Ceza 1-84

Artuk M E, Gökçen A, Alşahin ve Kerim Çakır, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, (21. Baskı, Adalet Yayınevi 2024).

Artuk M E, Gökçen A, Alşahin M E ve Çakır K, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (18. Baskı, Adalet Yayınevi 2024).

Artunç M, “Taksirle İnsan Öldürme Suçu”, 2007, Mayıs S: 9, Terazı Hukuk Dergisi 81-93.

Aytekin İnceoğlu A, “Genel Güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması”, *Özel Ceza Hukuku*, C:5, (1. Baskı, On İki Levha Yayınevi 2019).

Bacaksız P ve Bayzıt T, “Yargıtay Kararları Işığında Taksirli Suçlara İlişkin Şahsi Cezasızlık Sebebi Olarak TCK m. 22/6’nın Uygulanması ve Ortaya Çıkan Sorunlar”, 2021, C:16, S:175, Terazı Hukuk Dergisi 489-506.

Bandır O, *Görünüşte İctima*, (1. Baskı, On İki Levha Yayınevi 2024).

Bekar E, “Injury and Death Offences in Traffic Accidents Caused by Criminal Negligence”, 2016, C:4, S:1, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi 105- 117.

Bulut E, “Şahsi Cezasızlık Sebepleri”, (Yüksek Lisans Tezi, 2021, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Çetin İ, “Taksirli Suçlarda Failin Kişisel ve Ailevi Durumu Bakımından Şahsi Cezasızlık Sebebi ile Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebep”, 2022, C:8, S:1, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 181- 201.

Demiral Bakırman B, *Şahsi Cezasızlık Sebepleri ve Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebepler*, (1. Baskı, On İki Levha Yayınevi 2023)

Demirel M, *Taksirli Suç*, (2. Baskı, Seçkin Yayınevi 2024).

Doğan K ve Meraklı S, *Trafik Ceza Hukuku*, (4. Baskı, Seçkin Yayınevi 2024).

Dülger M V, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (2. Baskı, Seçkin Yayınevi 2023).

Ekici Şahin M ve Yemenici K “6763 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Işığında Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma”, 2018, C:13, S:1, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 445-507.

Ekici Şahin M, “Taksirli Suçlarda Ceza Sorumluluğunu Etkileyen Şahsi Neden: Failin Kişisel ve Ailevi Durumu”, C:13, S:165-166, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 95-121.

Gökcan H T ve Artuç M, *Türk Ceza Kanunu Şerhi*, C:1, (1. Baskı, Adalet Yayınevi, 2021).

Gökcen A, “Taksirle Ölüme Sebebiyet Verme (m.85)”, 2018, C: 4, S: 7, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 21-66.

Göktürk N, “Türk Ceza Kanununun 85. Maddesinin İkinci Fıkrasının Hukuki Niteliği ve Bağlantılı Sorunları”, 2022, C: 26, S:4, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 247- 268.

Göktürk N, *Fikri İçtima*, (1. Baskı, Adalet Yayınevi 2013).

Groß V und Kulhanek T, “§ 60 Absehen von Strafe”, *Münchener Kommentar zum StGB*, (4. Auflage, C.H.Beck, 2020) § 60.

Hafizoğulları Z ve Özen M, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (15. Baskı, US-A Yayıncılık 2024).

Hakeri H, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (30. Baskı, Adalet Yayınevi, 2024).

Heger M “§ 60 Absehen von Strafe”, *Lackner, Kühl, Heger StGB*, (30. Auflage, C.H.Beck, 2023, § 60

Heger M, “§ 60 Absehen von Strafe”, *Lackner, Kühl, Heger StGB*, (30. Auflage, C.H.Beck, 2023, § 60

Hubrach J, “Absehen von Strafe”, *Strafgesetzbuch Leipziger Kommentar*, (12. Auflage, De Gruyter Recht), § 60.

İçel K, “Hürriyeti Bağlayıcı Cezalara Seçenek Olan Müesseselerdeki Gelişmeler ve Türk Ceza Sisteminin Bu Yönde Değerlendirilmesi”, *TCK'nın 50. Yılı ve Geleceği Sempozyumu*, (22-26 Mart, 1976).

İçel K, *Suçların İctimai*, (1. Baskı İstanbul Üniversitesi Yayınları 1972).

Kan Ç, “Taksirli Suçlarda Kişisel ve Ailevi Durum Çıkmazı”, 2023, C:13, S:2, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 687, 715

Kaygusuz S, *Taksirle Öldürme, Taksirle Yaralama, Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçları*, (3. Baskı, Adalet Yayınevi).

Keçelioğlu E, “5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun Kasıt ve Taksire İlişkin Maddelerine Eleştirel Bir Yaklaşım”, 2009, S:83, Türkiye Barolar Birliği Dergisi 123-135.

Kett-Straub G, “Das Absehen von Strafe gem. § 60 StGB”, 1/2009, Juristische Arbeitsblätter, 53-57.

Koca M ve Üzülmüş İ, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (17. Baskı, Seçkin Yayınevi 2024).

Koca M, “Suçun Özel Görünüş Şekillerine İlişkin Yargıtay İçtihatlarının Değerlendirilmesi”, C:3, S:2, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi 103-119.

Mahmutoğlu F S ve Karadeniz S, *Türk Ceza Kanunu Şerhi*, (2. Baskı, Beta Yayınevi 2021).

Maiwald M, “Das Absehen von Strafe nach § 16 StGB”, 1971, S:83/3, Zeitschrift die gesamte Strafrechtswissenschaft 663-669.

Özanlı A, “Failin Ailevi ve Kişisel Durumunun Taksirli Suçlar Bakımından Değerlendirilmesi”, 2009, S:32, Terazi Hukuk Dergisi 57-64.

Özbek V Ö, “Netice Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar”, 2007, S:4, Ceza Hukuku Dergisi 223-246.

Özbek V Ö, Doğan K ve Meraklı S, Bacaksız P ve Başbüyük İ, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (15. Baskı, Seçkin Yayınevi 2024) 687-725.

Özen M, *Ceza Hukukunda Taksir*, (1. Baskı, Adalet Yayınevi 2011).

Özgenç İ, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (20. Baskı, Seçkin Yayınevi 2024).

Öztürk B ve Erdem M R, *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*, (24. Baskı, Seçkin Yayınevi 2024).

Soyaslan D, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (9. Baskı, Yetkin Yayınevi 2020).

Şahin C, “Yargıtay Kararları Işığında Taksirli Suçlarda Şahsi Cezasızlık Nedeni veya Cezayı Hafifleten Şahsi Nedeni”, 2013, Y:4, S:13, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 841-869.

Tezcan D, Erdem M R ve Önok M, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, (21. Baskı Seçkin Yayınevi 2023).

Tokdemir S, “Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 2013/9-104 Esas, 2014/216 Karar ve 29.4.2014 Tarihli Kararı Çerçevesinde Türk Ceza Kanununun 85’inci Maddesinin İkinci Fıkrası Özelinde Ortaya Çıkan Hukuki Sorunların Değerlendirilmesi”, 2023, C:29, S:1, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 140-187.

Ünver Y, “TCK’daki Suçun Manevi (Sübjektif) Unsuruna İlişkin Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi”, 2010, S:4, Suç ve Ceza 91-130

Ünver Y, “YTCK’da Kusurluluk”, 2006, S:1, Ceza Hukuku Dergisi 37-73.

von Heintschel- Heinegg Bernd, “§ 60 Absehen von Strafe”, BeckOK StGB/von Heintschel Heinegg/Kudlich, 63. Auflage “<https://beck-online.beck.de/>” Zugriff am 06. Mai 2025.

Yavuz Y, *Suçun Nitelikli Unsurları*, (1. Baskı, On İki Levha Yayınevi 2023).

Yıldız A K, “Taksirle Öldürme”, 2013, C:8, S:2, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 257-283.

Yıldız A K, “Taksirle Yaralama”, 2014, C:9, S:119-120; Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 65-101.

Zafer H, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (8. Baskı, Beta Yayınevi 2021).

Çevrimiçi Kaynaklar

https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/___60.html Zugriff am 05. Juni 2025.

https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/54/757_781_799/de Zugriff am 05. Juni 2025.

<https://www.jusline.at/gesetz/stgb/paragraf/34> Zugriff am 05. Juni 2025.